Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:

Brașovŭ, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovu și la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o se ia 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 5)

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 23.—Anulŭ LVIII. Brașovŭ, Duminecă, 29 Ianuarie (10 Februarie) 1895.

Din causa sfintei sĕrbătorĭ de Lunĭ diarulŭ nu va apăré până Marțĭ séra.

Cum se nutresce ura de rassă.

Brașovŭ, 28 Ianuarie v. 1895

Scirile dela Săcele. ce le publicămŭ mai josŭ, ne punŭ pe gândurĭ. Amŭ ajunsŭ până acolo în raporturile nóstre cu Maghiarii, încâtŭ ațîțătorii și turburătorii din sînulŭ lorŭ ne atacă în locuințele nóstre, ne amenință viéța și stau sĕ ne tóce în capŭ ḑiua mare, fără nicĭ o temere, că vorŭ avé sĕ rĕspundă pentru faptele lorŭ.

Indemnulŭ îlŭ dau cei de susŭ, guvernulŭ și autoritățile, carĭ ocrotescŭ într'unŭ chipŭ séu altulŭ mișeliile sĕvîrșite în contra Românilorŭ și ḑilnicŭ încuragiéză pe agitatorii maghiarĭ cu fapta și cu cuvĕntulŭ. In mâna veneticilorŭ a renegațilorŭ și vĕnḑĕtorilorŭ, de suflete, ațîțarea la ură și dușmănia în contra Românilorŭ a ajunsŭ a fi astăḑĭ o meseriă, cu care ei îșĭ câștigă pâne, dobândescŭ posturĭ, favorurĭ și grații.

De aci cutezanța, de aci obrăznicia acestorŭ turburătorĭ de profesiune, carĭ tóte le-au făcutŭ, tóte le-au esploatatŭ în potriva nóstră, și astăḑĭ, precum se vede, nu li-a mai rĕmasŭ altŭ mijlocŭ de a se face plăcuțĭ înaintea mai marilorŭ lorŭ, decâtŭ sĕ ne atace cu ciomagulŭ.

Cândŭ cu procesulŭ Memorandului, la Săcele s'au petrecutŭ lucrurĭ grozave; prin comună se împărțiseră scrisorĭ anonime unguresci, în carĭ poporulŭ maghiarŭ era provocatŭ sĕ sară cu cóse și cu topóre în potriva Românilorŭ; gendarmeria, primarii comunalĭ și tóte autoritățile se puseră în mișcare, însoțițĭ de cete de ómenĭ înarmațĭ cu puscĭ, lăncĭ și ciomege, cutrierară tótă nóptea stradele locuite de Românĭ, asediară casele preoțilorŭ noștri și așteptau numai prilegiulŭ, când sĕ pótă năvăli asupra Românilorŭ pacĭnicĭ și nevinovațĭ. Preoțimea română era insultată pe stradă din partea poporului ciangău cu epitetele de „hoțĭ“, „tălharĭ“, „rebelĭ“, așa că fruntașii românĭ abia mai cutezau sĕ iesă din casă de gróza hórdelorŭ fanatisate.

Cine le-a provocatŭ tóte acestea? Cine a împărțitŭ scrisorile agitatóre? Cine a scornitŭ minciunile și a ațîțatŭ poporulŭ în contra Românilorŭ?

Cele ce s'au petrecutŭ la Săcele, s'au petrecutŭ, în asemenĭ proporții marĭ, și în alte multe părțĭ. Cu tóte acestea însĕ, până în ḑiua de astăḑĭ, nu scimŭ sĕ se fi făcutŭ nicĭ celŭ mai micŭ pasŭ pentru a aduce la ordine pe mișei și rĕsvrĕtitorĭ. A fostŭ de ajunsŭ sĕ se scie, că rĕsvrĕtirea s'a făcutŭ în potriva Românilorŭ, a fostŭ de ajunsŭ sĕ se scie, că rĕsvrĕtitorii au fostŭ maghiarĭ, pentru ca autoritățile sĕ-șĭ închidă ochii și sĕ se facă a nu sci, a nu vedé nimicŭ.

Când e vorba de agitații și escese maghiare în contra nóstră, autoritățile nu sciu și nu vĕdŭ nimicŭ. Cu Românii însĕ sciu sĕ umple temnițele, sciu sĕ pună la cale contra lorŭ sute de perchisițiunĭ domiciliare, sciu sĕ aducă gendarmĭ, ba chiar și miliția asupra lorŭ fără de nicĭ unŭ temeiu.

In astfelŭ de împrejurărĭ nu ne mai póte prinde mirare, că în cele mai multe ținuturĭ se esercită față cu poporulŭ nostru încă și astăḑĭ o teróre ne mai pomenită, că ómenii suntŭ spionațĭ pe la casele lorŭ, că li-se desfacŭ scrisorile și suntŭ mereu amenințațĭ de brachiulŭ gendarmilorŭ. Nu ne putemŭ mira, că în satele, unde locuescŭ Românii împreună cu Ungurii, ca în Săcele, Românii suntŭ ținta atacurilorŭ celorŭ mai înverșunate, cu forța chiar, din partea plebei fanatice, — atacurĭ, carĭ adese-orĭ degeneréză în bătăi și jafurĭ ordinare.

Cele două casurĭ mai próspete dela Săcele, despre carĭ ni-se raporteză mai josŭ, nu mai lasă îndoélă, că cei ce ațîță poporulŭ maghiarŭ și cei ce turbură liniștea nóstră suntŭ înși-șĭ fiiĭ iubițĭ ai stăpânirei unguresci; suntŭ acei desmierdațĭ, pe carĭ guvernulŭ îi trimite printre naționalitățĭ ca apostolĭ ai „culturei“ și ai „patriotismului“ maghiarŭ.

Este, în adevĕrŭ, revoltător, când trebue sĕ auḑimŭ, că tocmai nisce dascălĭ unguresci au fostŭ aceia, carĭ au nĕvălitŭ nóptea cu ciomagulŭ asupra unui pacĭnicŭ economŭ românŭ în propria lui casă și carĭ au jăfuitŭ pe unŭ preotŭ românŭ în modulŭ celŭ mai mișelescŭ.

Așa se propagă la noi „cultura“ maghiară și „caracterulŭ naționalŭ alŭ statului“, despre care a vorbitŭ atâtŭ de multŭ ministru-președinte Banffy.

Lucru fórte tristŭ; dér mai tristŭ și îngrijitorŭ este, că meseria ațîțătorilorŭ și turburătorilorŭ maghiarĭ va înflori, îngâmfarea și cutezarea lorŭ va cresce pe câtŭ timpŭ netoleranța națională și ura de rassă va fi cultivată de însu-șĭ regimulŭ țĕrei, pe câtŭ timpŭ încălcătorii drepturilorŭ nóstre naționale vorŭ fi luațĭ sub ocrotirea mai marilorŭ lorŭ, pe câtŭ timpŭ, în fine, batjocurile și atentatele sĕvîrșite în potriva Românilorŭ vorŭ trece în ochii celorŭ dela cârmă ca totŭ atâtea fapte de patriotismŭ.

Alegere de deputați.

Sĕptĕmâna acésta s'au făcutŭ mai multe alegerĭ de deputațĭ, în urma schimbărilorŭ próspete încă dela ministeriu. In cerculŭ Șimleului Silvaniei a pășitŭ, ca candidatŭ, ministrulŭ președinte br. Desideriu *Banffy* care a și fostŭ alesŭ de Ungurĭ. In fața acestei candidaturĭ, alegĕtorii Românĭ din acestŭ cercŭ electoralŭ s'au întrunitŭ la 1 Februarie într'o adunare convocată în Șimleulŭ Silvaniei, unde s'a propusŭ și s'a primitŭ cu unanimitate următorulŭ proiectŭ de resoluțiune, care servesce spre onóre și laudă frațilorŭ noștri Românĭ din Șimleu:

Avêndŭ în vedere programulŭ partidului naționalŭ românŭ din Transilvania și Ungaria, stabilitŭ în conferența națională din 1881, susținutŭ și de conferențele următóre;

Avêndŭ în vedere organisațiunea partidului naționalŭ românŭ, a cărui esistență séu neesistență nu o póte supune arbitriului nimĕrui și la care mai pe susŭ de tóte ține;

Avêndŭ în vedere situațiunea grea a poporului românŭ din acéstă țéră, care i-s'a creatŭ prin totala desconsiderare a drepturilorŭ sale legale și legitime;

Avêndŭ în vedere, că din acéstă grea situațiune numai prin observarea și susținerea programului naționalŭ și a partidului naționalŭ cugetă a puté cu onóre eși:

Alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ Șimleului-Silvaniei, întrunițĭ în conferența de aḑĭ (1 Februarie 1895) *declară, că:*

1) *Vorŭ rĕmâné și de astă-dată* **cu desĕvârșire pasivi față de alegerea de deputatŭ,** *care se va ține la 5 Februarie a. c. în Șimleulŭ Silvaniei, deși trecutulŭ politicŭ alŭ persónei candidate în acestŭ cercŭ ni-ar impune o luptă fără considerare în contra reeșirei lui;*

2) *Contestândŭ dreptulŭ ministrului de a puté desface organisațiunea partidului naționalŭ românŭ și de a puté interḑice manifestarea vieții publice naționale, garantată prin drepturile cetățenesci și politice,* **consideră de ilegală și neconstituțională ordinațiunea fostului ministru de interne privitóre la partidulŭ naționalŭ românŭ;**

3) *Aducŭ tributulŭ lorŭ de adêncă mulțămită și recunoscință acelorŭ bărbațĭ, carĭ*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Poștarulŭ.

Novelă, de **Alecsandru Puschin.**

Cine n'a blastĕmatŭ deja pe poștarĭ, cine nu i-a vorbitŭ de rĕu fórte adeseorĭ? Cine n'a cerutŭ dela ei, în momente de mâniă, fatala carte, pentru ca sĕ scrie în ea nefolositórele sale plânsorĭ asupra întârḑierei, a bădărăniilorŭ și neregularității acestora? Cine nu-i consideră de lĕpĕdăturile societății, asemenea copiștilorŭ concediațĭ ai guvernamentului, séu celŭ puținŭ asemenea hoțilorŭ din Murom?

Dér, sĕ fimŭ drepți; sĕ ne punemŭ baremĭ odată în starea lorŭ, și atuncĭ îi vomŭ judeca de sigurŭ mai blândŭ. Căcĭ ce este unŭ poștarŭ? Adevĕratulŭ martirŭ alŭ clasei patru-spre-ḑecea de funcționarĭ, care rangŭ numai întru atâta îi servesce, întru câtŭ îi apĕră de bătăi — și nicĭ de acestea totdéuna. (Apelezŭ la consciința cetitorilorŭ mei.) In ce stă datorința acestui dictatorŭ, după cum l'a numitŭ în glumă principele Wjesemski? N'are elŭ în adevĕrŭ unŭ oficiu greu? Nu are nicĭ o liniște, nicĭ ḑiua, nicĭ nóptea.

Tóte supĕrările, carĭ s'au adunatŭ în inima călĕtorului în decursulŭ unei călĕtorii plictisitóre, se descarcă asupra poștarului.

Décă vremea e de nesuferitŭ, décă drumurile suntŭ rele, décă postilionulŭ este bĕtŭ, décă caii nu voescŭ sĕ se misce din locŭ, poștarulŭ e de vină. Décă pasagerulŭ întră în sĕrăcăciósa lui locuință, elŭ privesce pe poștarŭ de inimicŭ alŭ sĕu. Acesta se póte simți fericitŭ, décă îi reușesce în fine, sĕ scape de nepoftitulŭ óspe. Dér décă nu suntŭ caii la îndemână?.... Dómne, ce batjocurĭ, ce amenințărĭ se descarcă atuncĭ asupra capului sĕu! Prin plóie și zăpadă, elŭ trebue sĕ alerge încóce și încolo; în timpŭ de furtună și pe celŭ mai amarnicŭ gerŭ, elŭ e silitŭ sĕ se adăpostéscă pe pămĕntŭ golŭ, numai pentru-ca sĕ scape celŭ puținŭ unŭ momentŭ de plângerile și atacurile turbatului călĕtorŭ.

Etă, că sosesce unŭ generalŭ; tremurătorulŭ poștarŭ îi oferă cei din urmă ai sĕi doi cai și pe de-asupra încă și caii sĕi de curierŭ. Generalulŭ călĕtoresce mai departe, fără de a-i ḑice baremŭ unŭ „mulțămescŭ“. Cincĭ minute după aceea vine poșta! Și unŭ vĕnătorŭ îi dă în grabă porunca, sĕ procure cai odihnițĭ numai decâtŭ......

Sĕ cercetămŭ tóte aceste lucrurĭ mai cu atențiune, și atuncĭ inimile nóstre sĕ vorŭ umplé mai multŭ de milă, decâtŭ de mâniă. Incă câte-va vorbe numai. In decursŭ de două-ḑecĭ de anĭ am cutrieratŭ Rusia în lungŭ și 'n latŭ; cunoscŭ aprópe tóte drumurile de poștă și sunt cunoscutŭ cu mai multe generațiunĭ de postalionĭ. Puținĭ poștarĭ suntŭ de aceia, pe carĭ sĕ nu-i cunoscŭ personalŭ, și puținĭ cu carĭ sĕ nu fi avutŭ de lucru. In scurtŭ timpŭ sperezŭ, că voi da la ivélă câte-va observațiunĭ interesante, făcute cu prilejulŭ călĕtoriilorŭ mele; aicĭ așĭ mai puté observa numai aceea, că poștarii, ca clasă de funcționarĭ, ocupă în opiniunea publică o posițiune fórte falsă. — Aceștĭ poștarĭ, atâtŭ de defăimațĭ, suntŭ în generalŭ ómenĭ pacĭnici, din fire gata de serviciu, aplecați spre sociabilitate, modeștĭ și pré puținŭ lacomĭ de banĭ. Din traiulŭ lorŭ — pe care domnii călĕtorĭ cu nedreptulŭ îlŭ desprețuescŭ, — póte omulŭ învĕța multe lucrurĭ interesante și folositóre. Câtŭ sĕ ține de mine, trebue sĕ mărturisescŭ, că eu preferŭ la totŭ casulŭ conversațiunile lorŭ vorbirilorŭ vre-unui funcționarŭ de a șésea clasa, care călĕtoresce în numele guvernului.

Sĕ póte ușorŭ ghîci, că în acéstă respectabilă clasă de ómenĭ, am și câțĭ-va prieteni. Și într'adevĕrŭ, amintirea unuia dintre aceștia îmĭ este fórte scumpă. Imprejurările ne-au făcutŭ odată cunoscuțĭ, și despre dênsulŭ voiu istorisi acum iubițilorŭ mei cetitorĭ următórele:

In luna lui Maiu a anului 1816 călĕtoriam din întêmplare prin guvernamentulŭ X., pe unŭ drumŭ, care astăḑĭ nu se mai folosesce. In acelŭ timpŭ aveam eu unŭ rangŭ neînsemnatŭ; călĕtoriam cu poșta și plătiam pentru doi cai. Urmarea fù, că poștarii mĕ tractau cu puțină considerațiune, și adeseorĭ eram silitŭ, ca sĕ-'mĭ iau cu puterea ceea-ce mi-se cuvenia: După părerea mea, pe drept tînĕr și cam iute, după cum eram, obicĭnuiam cu nĕcazŭ sĕ-'mĭ facŭ hazŭ de nimernicia și bădărănia poștarilorŭ, décă calulŭ asupra căruia aveam unŭ dreptŭ óre-care, era înhămatŭ înaintea trăsurei vre-unei persóne de rangŭ mai superiorŭ, decâtŭ mine. Și trecŭ într'adevĕrŭ multă vreme, până când mĕ obicĭnuii sĕ fiu consideratŭ de unŭ istețŭ servitorŭ alŭ mesei guvernorului. Astăḑĭ îmĭ parŭ

pentru némulŭ românescŭ luptă şi pătimescŭ în robiă.

*

S'au mai făcutŭ alegerĭ în următórele cercurĭ: *Abrudŭ*, unde a fostŭ alesŭ noulŭ ministru de finanţe *Lukáts*; la *Panciova*, unde a fostŭ alesŭ ministrulŭ de comerciu Ernest *Dániel*; la *Dunaszerdahely* ministrulŭ de justiţiă *Erdély*; la *Bonyhád* ministrulŭ de interne *Perczel* şi la *Csakaturn* ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică *Wlassics*.

Alegere „modelŭ" în Ungaria.

S'a întêmplatŭ la *Csakathurn* alaltăerĭ. In acestŭ cercŭ electoralŭ în 7 Februarie n. s'a făcutŭ alegere de deputatŭ. Candidaţĭ erau doi: ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică *Wlassics* din partea guvernamentalilorŭ, şi candidatulŭ „partidei poporale" Dr. *Major*.

Lupta dintre aceste două partide a fostŭ unŭ adevĕratŭ rĕsboiu cruciat. Guvernamentalii au pusŭ tóte pietrile în mişcare, numai ca sĕ asigureze reuşita lui Wlassics De asemenea şi aderenţii „partidei poporale" au desvoltatŭ o activitate încordată pentru candidatul lorŭ. Forţa şi corupţiunea din partea guvernului, principiulŭ „Ungaria creştină" din partea aderenţilorŭ „partidei poporale"!

Étă ce ne spunŭ foile unguresci referitorŭ la acéstă alegere: „*Egyetértés*" ḑice, că cu ḑile înainte de alegere întregŭ ţinutulŭ a fostŭ inundatŭ cu miliţiă şi gendarmeriă. De altă parte preoţĭ catolicĭ din Stiria şi Croaţia veniseră sĕ agiteze pentru Dr. *Major*. Diminéţa în ḑiua alegerei s'a ţinutŭ serviciu dumneḑeescŭ în biserica catolică, unde „*néppárt*"-iştĭ au făcutŭ jurămêntŭ, că vorŭ lupta vitejesce pentru candidatulŭ lorŭ.

„*Budapesti Hirlap*" spune, că de amêndouĕ părţile s'au luatŭ mĕsurĭ, ca cele două partide sĕ mérgă la urnă, cum mergŭ taberele in rĕsbóiele cruciate. Corteşii lui Wlassics agitau poporulŭ în potriva preoţimei, ḑicêndŭ pe faţă, că se vorŭ lua bunurile dela preoţĭ, că tóte şcólele confesionale se vorŭ face de statŭ, şi s'au împărţitŭ broşurĭ scandalóse printre poporŭ în carĭ se spuneau lucrurĭ scârbóse despre preoţii catolicĭ si ţiitórele lorŭ. Doi preoţĭ catolicĭ au fostŭ arestaţĭ, pe motivŭ, că ar fi aţîţatŭ poporulŭ contra lui Wlassics.

„*Magyar Állam*" dice, că claustrulŭ era închisŭ dinaintea alegĕtorilorŭ „néppárt"-işti. Corteşii lui Wlassics au bătutŭ pe unŭ preotŭ catolicŭ, ér gendarmeria l'a luatŭ între baionete şi l'a arestatŭ. Jidanii corumpeau cu banĭ poporulŭ alegĕtorŭ.

Cu tóte acestea ministrulŭ Wlassics n'a căpĕtatŭ, decâtŭ cu 60 voturĭ mai multŭ decâtŭ Dr. *Major*, care a căpĕtatŭ 1220 voturĭ.

Étă, acésta este oglinda fidelă a alegerilorŭ de „modelŭ", ce se facŭ în Ungaria.

Din isprările Ciangăilorŭ din Săcele.

Se duce vestea de blăstĕmăţiile Ciangăilorŭ din Săcele. Ni-se spune, că mai nu este nópte, în care călĕtorii săcelenĭ sosiţĭ cu trenulŭ din România sĕ nu fiă atacaţĭ din partea Ciangăilorŭ în mijloculŭ drumului. Au ajunsŭ ca Românii sĕ-'şĭ vadă vieţa primejduită în mijloculŭ acestorŭ „betyarĭ" unguresci, carĭ de desmierdaţĭ, ce suntŭ, nu-şĭ mai încapŭ în piele. Étă două casurĭ, ce s'au petrecutŭ numai în sĕptĕmâna acésta şi despre carĭ ni-se comunică următórele:

Lunĭ nóptea, în 23 Ianuarie st. v., **trei învĕţătorĭ ungurĭ** *dela scólele maghiare din Săcele au atacatŭ*, pe la órele 2 după mieḑulŭ nopţii, *pe locuitorulŭ românŭ* **Iónŭ Bogicŭ** *în casa sa propriă*. Românulŭ, vĕḑêndu-şĭ viéţa primejduită, se aruncă în mijloculŭ Ungurilor turbaţĭ, smulse ciomagulŭ din mâna unuia dintre ei şi începŭ a se apĕra. Doi dintre „vitejii" de nópte, vĕḑêndŭ, că n'o potŭ scóte la cale cu sdravĕnulŭ Românŭ, o luară la sănĕtósa, pe alŭ treilea dintre ei însĕ nenea Bogicŭ l'a prinsŭ, l'a legatŭ şi l'a ţinutŭ în casa sa până la ḑiuă, când a fostŭ predatŭ în grija gendarmeriei.

Altŭ casŭ, nu mai puţinŭ revoltătorŭ, s'a petrecutŭ Mercurĭ nóptea, în 25 Ian. v. c. „Eroii" au fostŭ şi aicĭ doi Ungurĭ, anume: **unŭ învĕţătorŭ maghiarŭ** din Bacĭfalĕu şi *unŭ scriitorŭ alŭ advocatului Godri*, fostŭ scriitorŭ la pretură. Aceştĭ doi „vitejĭ" au atacatŭ în puterea nopţii pe unŭ preotŭ românŭ, **l'au bătutŭ, l'au trântitŭ la pămêntŭ şi l'au jefuitŭ de orologiu şi de portofeliulŭ cu banĭ.**

Făptuitorii suntŭ prinşĭ şi daţĭ pe mâna justiţiei.

Nu scimŭ, la ce sfîrşitŭ vorŭ duce aceste stărĭ de lucrurĭ. Décă înşi-şĭ dascălii unguresci stau în capulŭ blăstĕmăţiilorŭ, apoi ce sĕ mai putemŭ aştepta dela poporulŭ de rêndŭ, care din partea acestorŭ „crescĕtorĭ" ai sei mereu este îndopatŭ cu veninulŭ urei de rassă deslănţuite în contra Românilorŭ?

„Draconismŭ în Ungaria".

Sĕ nu se pară cetitorului, că amŭ făcutŭ o eróre de condeiu, cândŭ am scrisŭ cuvêntulŭ *draconism*. Nicĭ sĕ nu crédă, că e o invenţiă a nóstră. Nu, espresiunea acésta („*draconismŭ*") sĕ află într'o petiţiă, ce s'a făcutŭ ḑilele aceste în Debreţinŭ din incidentulŭ condamnării deputatului ungurŭ Abrányi Kornél la 8 lunĭ închisóre ordinară şi la perderea oficiului pe 3 anĭ, pentru-că cu ocasia unei perchisiţii domiciliare, ce s'a făcutŭ la redacţia ḑiarului „Pesti Naplo" (pe atuncĭ fóia oposiţională), s'a opusŭ autorităţilorŭ. Petiţia din vorbă va fi adresată dietei, provĕḑută cu o mulţime de iscăliturĭ, carĭ se adună acum, şi după „Magyar Hirlap" dela 8 Februarie, se ḑice în ea între altele următórele:

„Proporţionalŭ în scurtŭ timpŭ, spre cea mai mare mirare a ei, poporaţiunea ţĕrii a avutŭ în 4—5 rêndurĭ ocasia sĕ audă despre deosebite disposiţiunĭ şi sentinţe judecătorescĭ, carĭ, ce-i dreptŭ, potŭ sĕ consune cu litera legii, dér *se opunŭ conceptului opiniunei publice*, vatĕmă *simţĕmêntulŭ omenescŭ şi nu suntŭ folositóre binelui publicŭ*. Au fostŭ casurĭ, cândŭ s'au pedepsitŭ cu osênde înfiorătóre persónele, carĭ stau în serviciulŭ interesului publicŭ (înţelege pe diariştĭ. — Nota Red.), carĭ au datŭ publicităţii faptele unorŭ factorĭ mai de frunte ai guvernării, carĭ nu se unescŭ cu spiritulŭ legilorŭ nóstre şi cu interesele patriei, espunêndŭ acele fapte judecăţii opiniunei publice. *Ei* (ḑiariştii) *ar fi comisŭ acoperire de crimă, decă n'ar fi făcut'o acésta*, şi *au trebuitŭ sĕ sufere osênde, pentru-că şi-au făcutŭ datoria*. Mai alesŭ asupra ómenilorŭ ḑiaristicei maghiare (??) şi asupra marelui contingentŭ alŭ crescĕtorilorŭ şi educatorilorŭ cinstiţĭ, s'a vĕrsatŭ ura tribunalelorŭ legii... Acolo am ajunsŭ deja, că cu modulŭ aplicărei legilorŭ nóstre, *cetăţénulŭ e silitŭ directŭ a acoperi greşelele bărbaţilorŭ dela guvernŭ*. Şi încă ce gradurĭ de pedepse s'au datŭ! Póte fi în interesulŭ *statelorŭ animalice, orĭ a sclavilorŭ acésta*, dér nu se unesce cu principiile fundamentale a statelorŭ civilisate, carĭ au de scopŭ principalŭ progresulŭ pe terenulŭ moralei şi alŭ umanităţii, ér nu a decadenţei pregătită pe cale măestrită.... *Stările de aḑĭ pe terenulŭ acesta, suntŭ unŭ* **adevĕratŭ draconismŭ în Ungaria**".

N'o ḑicemŭ noi acésta, o ḑicŭ însu-şĭ aceia, carĭ au aplaudatŭ în modŭ sĕlbatecŭ şi nebunŭ tóte sentinţele de condamnărĭ „draconice" pronunţate de tribunalele unguresci asupra acelorŭ fi ai poporului românŭ, carĭ au apărutŭ dreptatea şi adevĕrulŭ pe calea publicităţii. Acestŭ „*draconismŭ*", de care vorbesce numita petiţiă, esistă şi bântue de multŭ la noi, şi décă vinŭ acum chiar concetăţenii noştri de naţionalitate maghiară s'o recunóscă şi s'o spună pe faţă, este, că s'au înspăimêntatŭ şi ei înşişĭ de „stările de aḑĭ pe terenulŭ acesta", carĭ „suntŭ *unŭ adevĕratŭ draconismŭ în Ungaria*".

SCIRILE ḐILEI.

28 Ianuarie.

I. P. S. Metropolitulŭ Victorŭ Mihalyi de Apşa depuse erĭ în Viena jurămêntulŭ în mânile Majestăţii Sale. La actulŭ festivŭ asistară ministrulŭ a latere, baronulŭ Josika şi camerarulŭ ungarŭ baronŭ Orczy. După depunerea jurămêntului Metropolitulŭ fŭ primitŭ de către Maiestatea Sa în audienţă privată.

—o—

Cestiunea îngenunchiărei soldaţilorŭ la rugăciune a venitŭ la discuţiă în şedinţa de alaltăerĭ a camerei deputaţilorŭ. Deputatulŭ Coloman Thaly, adecă, amintì ca unŭ gravaminŭ, că la comanda „La rugăciune!" şi soldaţii protestanţĭ trebue sĕ îngenunche, pe când acésta comandă din reglementulŭ trupelorŭ bosniace s'a ştersŭ. Deputatulŭ Ioan Hock recunoscŭ, că e gravamenŭ, însĕ nu se póte ajuta alt-cum lucrului, căcĭ décă Thály pretinde pentru 3 séu 4 milióne protestanţĭ ca sĕ nu trebuéscă sĕ îngenunchiă la rugăciune, vorbitorulŭ chiar aşa póte pretinde pentru ceilalţĭ credincioşĭ, împreună cu greco-catolicii şi greco-orientalii, în numĕrŭ de 10 milióne, ca sĕ pótă face rugăciunea îngenunchiândŭ. Decĭ aci nu s'ar puté deslega alt-cum cestiunea, decâtŭ numai împărţindŭ regimentele după confesiunĭ, aşa încâtŭ sĕ se pótă ḑice: artileriă protestantă, honveḑĭ catolicĭ, gregarĭ luteranĭ, cavaleriă uşóră jidovéscă etc. După acestea se născù unŭ tumultŭ mare, urmà o discuţiă în continu întreruptă, la care luà parte şi ministrulŭ honveḑilorŭ, baronulŭ Fejérváry, care ḑise, că în cestiunĭ de atare natură tot-déuna trebue sĕ se ia în considerare majoritatea din care e compusŭ regimentulŭ. Faptulŭ acesta s'a practisatŭ şi mai înainte, şi trebue sĕ rĕmână şi pe viitorŭ. Cu acestea desbaterea trecù la altŭ obiectŭ.

—o—

Zăpadă mare. In sĕptĕmâna acésta avurămŭ o zăpadă estra-ordinară de mare atâtŭ la noi în Ardealŭ, câtŭ şi în România. Comunicaţiunea pe linia ferată a fostŭ, din causa acésta, întreruptă în mai multe locurĭ şi posta amŭ primit'o cu întârḑierĭ marĭ, ér într'o ḑi posta de către Budapesta nu ni-a sositŭ de locŭ. Cu deosebire în Câmpia, după cum ni-se scrie, zăpada este aşa de mare, cum nicĭ cei mai bĕtrânĭ ómenĭ n'au pomenitŭ în viéţa lorŭ. In unele sate locuitorii stau de mai multe ḑile închişĭ în comunele lorŭ, fiindu-le absolutŭ imposibilŭ de-a eşi afară din satŭ din causa zăpeḑii celei marĭ.

—o—

Unŭ preotŭ catolicŭ înaintea curţii cu juraţĭ. Alaltăerĭ s'a ţinutŭ înaintea curţii

---

lucrurile aceste de totŭ naturale. Căcĭ într'adevĕrŭ, ce-ar fi de noi, décă prea înţelépta regulă: „Rangulŭ sĕ respecteze rangulŭ" ar fi delăturată întru cât-va prin principiulŭ: „inteligenţa sĕ respecteze inteligenţa". Câte certe s'ar mai nasce! Şi cui i-ar rĕspunde servitorii mai întâiu? Dér sĕ revenimŭ la istorisirea nóstră.

Era o ḑi fierbinte. Intr'o depărtare cam de 3 verste dela staţiune, cădeau câte-va picăturĭ de plóie; dér în curêndŭ începù sĕ plouĕ strajnică şi eu fui udatŭ până la piele. Sosindŭ la staţiune, cea dintâiu grijă mi-a fostŭ sĕ-'mĭ schimbŭ câtŭ se póte de iute hainele şi sĕ-'mĭ cerŭ alŭ doilea céiŭ.

— „Hei, Dunja!" strigà poştarulŭ, „pregătesce samovarulŭ şi grăbesce de adu smântână".

La aceste cuvinte apărù de după o despărţitură de scândurĭ o fetiţă, cam de vre-o 14 anĭ, şi grăbì în coridorŭ. Frumseţea ei mĕ uimì.

— „Acésta e fiica ta?" întrebai pe poştarŭ.

— „Da, fiica mea!" rĕspunse elŭ cu o mândriă mulţămită; „ea este atâtŭ de cuminte, atâtŭ de sprintenă, sémănă cu desĕvêrşire fericitei sale mame".

Apoi începù dênsulŭ sĕ-'mĭ scrie porunca de a-'mĭ da cai odihniţĭ, în timpŭ ce eu îmĭ petreceam privindŭ tablourile, carĭ împodobeau păreţii modestei şi curatei sale odăi. Ele representau istoria fiului rĕtăcitŭ: în celŭ dintâiu unŭ domnŭ bĕtrânŭ, cu căciulă de nópte şi în halatŭ, îşĭ lua rĕmasŭ bunŭ dela neliniştitulŭ tînĕrŭ, care primi nervosŭ binecuvêntarea şi punga sa. In alŭ doilea era pictată, în colorĭ vii, uşuratica viéţă a tînĕrului bărbatŭ: elŭ sta la o masă, încunjuratŭ de amicĭ falşĭ şi de femei desfrânate. Mai departe sĕ putea vedea cum tînĕrulŭ ruinatŭ, într'o cămaşe murdară şi cu păläriă în trei colţurĭ, păzesce porcii şi cum ia şi elŭ parte la ospĕţulŭ acestora; faţa lui esprima o adêncă supĕrare şi căinţă. In sfêrşitŭ era presentată reîntórcerea sa la tatălŭ sĕu: bunulŭ bĕtrânŭ îlŭ întêmpinà cu aceeaşĭ căciulă de nópte şi în acelaşĭ halatŭ, fiiulŭ rĕtăcitŭ stă în ghenunchĭ; în fundŭ bucătarulŭ taiă unŭ viţelŭ grasŭ şi fratele celŭ mai mare întrébă pe servitorŭ de causa acestei bucurii.

Sub fiă-care din aceste tablourĭ cetii eu corĕspunḑĕtóre versurĭ germane. Tóte aceste 'mĭ-au rĕmasŭ în memoriă, totŭ ast-felŭ şi ólele de balsamŭ precum şi patulŭ, cu perdelele lui dese şi alte obiecte, carĭ mĕ încunjurau. Ba mi-se pare, că însaşĭ gazda îmĭ stă înainte — unŭ bărbatŭ vioiu şi bunŭ de inimă, de vre-o 50 de anĭ, îmbrăcatŭ cu unŭ lungŭ rocŭ verde, pe care-'lŭ împodobeau trei medălii, ce atârnau de nisce legăturĭ rupte.

Abia mĕ aşeḑasem, dimpreună cu bĕtrânulŭ meu visitiu, şi Dunja sĕ re'ntórse cu samovarulŭ. Mica cochetă observà îndată, la o a doua privire, impresiunea, pe care o făcuse dênsa asupra mea. Ea îşĭ plecà marii sĕi ochĭ albaştrii la pămêntŭ; începui o convorbire cu dênsa. Şi la întrebările mele ea rĕspundea fără de cea mai mică perplexitate, ca şi o fată, care vĕḑuse lumea. Eu oferii tatălui ei unŭ paharŭ de punsch, dĕdui Dunjei o céşcă de céiŭ, şi toţĭ trei ne petrecurămŭ, ca nisce vechĭ cunoscuţĭ.

Caii fuseseră deja de multŭ pregătiţĭ, dér eu n'aveam poftă, sĕ mĕ despartŭ de de poştarŭ şi de fetiţa sa. In sfêrşitŭ îmĭ luai rĕmasŭ bunŭ dela dênşii; tatălŭ îmĭ dorì o călĕtoriă bună, ér fata mĕ însoţì până la trăsură.

In tindă am statŭ locului şi o rugai sĕ-'mĭ permită, sĕ o sărutŭ de adio. Dunja sĕ 'nvoi..... eu 'mĭ aducŭ bine aminte, că am mai datŭ ast-felŭ de sărutărĭ, dér nicĭ una nu mi-a lăsatŭ o amintire atâtŭ de plăcută şi atâtŭ de adêncă, ca şi acésta....

Trecuseră mai mulţĭ anĭ de atuncĭ; împrejurările mĕ duseră pe acelaşĭ drumŭ la aceeaşĭ staţiune. Ast-felŭ îmĭ adusei aminte de fiica bĕtrânului poştarŭ şi mĕ înveselii fórte tare la cugetulŭ, că o voiu revedé. Dér, mĕ gândeam eu, póte că bĕtrânulŭ poştarŭ s'a dusŭ de acolo, ér Dunja este, probabilŭ, deja măritată.

Chiar şi cugetulŭ, că tatălŭ séu fiica au muritŭ, îmĭ trecù prin minte, şi de aceea eu mĕ apropiam de staţiune cu triste gândirĭ....

Caii se opriră în faţa micei staţiunĭ poştale....

Când întrai în odaie, recunoscui îndată tablourile, carĭ representau istoria fiului rĕtăcitŭ, masa şi patulŭ erau la acelaşĭ locŭ; dér pe ferestri nu se mai aflau florĭ, şi totŭ ce era prin prejurŭ, arăta uitare şi ruină. Poştarulŭ durmea pe blana sa; sosirea mea îlŭ deşteptà, elŭ sĕ sculà....

cu juraţi din Budapesta pertractarea finală în procesulŭ de pressă intentatŭ preotului catolicŭ Nicolau Lepsényi, care, ca redactorŭ responsabilŭ alŭ ḑiarului ultramontanŭ „Magyar Néplap“, scrisese în 14 Decemvre a. tr. unŭ articolŭ intitulatŭ „Megtörtént“. („S'a întêmplatŭ“), în care articolŭ procurorulŭ de statŭ descoperi crima de laesa Majestate. Pe basa verdictului juraţilorŭ, carĭ cu 10 contra 2 voturĭ declarară pe acusatulŭ ca vinovatŭ, tribunalulŭ condamnă pe Nicolau Lepsényi pentru delictulŭ de laesa Majestate, comisŭ prin pressă, la *şesc lunĭ inchisóre de statŭ* şi plătirea speselorŭ procesuale.

—o—

Din Conţa, în cerculŭ Săngătinului, primimŭ o corespondenţă, în care se spune, că învĕţătorulŭ de-acolo Avramŭ Zahariă nu prea stă de şcólă. De astă-tómnă pănă acum şĭ-a luatŭ vacanţă de trei-orĭ. Nicĭ în alte privinţe purtarea lui nu-i prea de lăudatŭ, la cele ce pórtă vina şi preotulŭ Petraşcu, care nu se intereséză după cuviinţă de progresulŭ învĕţămêntului. Mica comună Conţa constă abia din 100 familii, carĭ la olaltă nu au mai multŭ ca 200 jugĕre pămêntŭ; cu tóte acestea plătesce învĕţătorului unŭ salarŭ de 300 fl. la anŭ. In schimbŭ pentru acéstă jertfă, cu dreptŭ cuvêntŭ poporulŭ pretinde dela învĕţătorulŭ sĕu progresŭ. S'a făcutŭ arătare în privinţa acésta Ven. Consistoriu archi-diecesanŭ din Sibiiu, şi e bine, că s'a făcutŭ. Consistórele nóstre suntŭ mai marii şcólelorŭ confesionale din diecesele lorŭ şi décă e vorba de plângerĭ, acestea numai şi numai la consistoriile nóstre suntŭ a se face. Durere însĕ, că între Românii din Conţa s'a aflatŭ şi unŭ pĕcătosŭ, care — după cum ni-se scrie, — nu s'a mulţumitŭ cu plângerea înaintată la Consistoriu, ci *a pîrîtŭ şcola română şi inspectorului ungurescŭ din Aiudŭ, ba chiar şi ministrului ungurescŭ de culte.* Acésta este o curată tradare, pentru care celŭ ce a făcut'o merită urgia şi dispreţulŭ tuturorŭ Româniloŭ. A te întórce către duşmanŭ şi a cere judecata lui asupra fraţilorŭ tĕi, însémnă a-'ţĭ vinde fraţii duşmanului. Fiă-i ruşine celui ce-o face acésta!

—o—

O dramă la Tecucĭ. Cetimŭ în „Lupta“: Alaltă-erĭ séră mai multă lume era adunată în Tecucĭ la d. Al. Papadopol-Calimach, cunoscutulŭ istoricŭ şi membru alŭ Academiei. Pe la órele 12 învitaţii plecară şi dómna Padadopol Calimach se retrase în odaiă şi se culcă imediatŭ. După câte-va minute servitórea întră sĕ-i ducă ceaiulŭ. Dómna Papadopol-Calimach murise în urma unui anevrismŭ. Servitórea a datŭ alarma, d. Papadopol-Calimach şi d-ra Papadopol alergară în odaia de culcare. Desperarea domnişórei Calima h întrece orĭ-ce închipuire. Ea îşĭ iubea fórte multŭ mama şi mórtea ei pe neaşteptate o atinse profundŭ. A doua ḑi de diminéţă şi d-şóra Padadopol fù găsită mórtă. Pe o mĕsuţă din odaia ei se găsì o scrisóre adresată d-lui Papadopol-Calimach, în care 'i spunea, că neputêndŭ trăi fără mama ei, a hotărîtŭ sĕ se sinucidă. Se ḑice, că d-şóra Calimach ar fi beutŭ în o cantitate mare din nisce doctorii, carĭ conţineau otravă şi carĭ erau în casă. Işĭ póte orĭ-cine închipui, în ce stare de desperare se află nefericitulŭ soţŭ şi părinte. Elŭ pierdù în câte-va óre pe fiinţele cele mai scumpe şi în nisce împrejurărĭ din cele mai triste. D. Papadopol-Calimach este bolnavŭ, fórte slabŭ şi grozavŭ de abătutŭ.

—o—

Italienĭ în România. După unŭ raportŭ alŭ ambasadorului italianŭ din Bucuresci, se află în timpulŭ de faţă în România 6000—7000 lucrătorĭ italianĭ, a cărorŭ léfă în terminŭ de mijlocŭ este: pentru zidarĭ 6—7 Lei pe ḑi, pentru cei ce sfarmă pétră 4 Lei 50 banĭ pănă la 5 Lei 50 banĭ pe ḑi şi pentru cei ce taiă în pétră 8—10 Lei pe ḑi etc.

—o—

Naufragiulŭ corabiei „Elba“. Gazetele germane suntŭ fórte indignate asupra căpitanului vaporului englezescŭ „Crathie“ — care s'a fostŭ isbitŭ cu cioculŭ în corabia germană „Elba“ şi a pricinuitŭ astfelŭ cufundarea ei — care, deşi vaporulŭ lui n'a suferitŭ mare stricăciune, totuşĭ a plecatŭ cu elŭ mai departe şi n'a făcutŭ *nimicŭ* pentru scăparea pasagerilorŭ de pe „Elba“. Şi foile francese condamnă purtarea acestui căpitanŭ englesŭ şi ḑicŭ, că e timpulŭ, ca Anglia sĕ înveţe odată pe marinarii, ei ca sĕ se scie purta după obiceiurile popórelorŭ civilisate. Interesante suntŭ depunerile câtorva dintre puţinii pasagerĭ ai „Elbei“, carĭ au scăpatŭ ca prin minune d-lŭ Wevera, singurulŭ dintre cei 82 pasagerĭ din Austro-Ungaria, care a scăpatŭ cu viaţa. ḑise către unŭ gazetarŭ din Londra: „Voiescŭ sĕ spunŭ hotărîtŭ, că marinarii de pe „Elba“ s'au purtatŭ *laşŭ,* ér cei de pe vaporulŭ englesŭ „Chratie“ s'au purtatŭ *brutalŭ.* Vorbescŭ adevĕrulŭ şi declarŭ, că cele mai multe vieţĭ s'au pierdutŭ prin laşitatea şi negligenţa marinarilorŭ de pe „Elba“. Numai 25 minute după ciocnire s'a cufundatŭ „Elba“ şi marinarii în totŭ timpulŭ acesta n'au făcutŭ alta, decâtŭ a încerca sĕ-şĭ salveze propria lorŭ viaţă. Aceştĭ omenĭ nu merită numele de marinarĭ şi oficerĭ. Pe lângă o disciplină cuvenită s'ar fi pututŭ slobodi în mare în 25 de minute tóte barcele de scăpare“. Totŭ aşa susţine şi pasagerulŭ Hoffmann, că şĭ-a pierdutŭ femeia şi copilulŭ numai prin negligenţa oficerilorŭ şi laşitatea marinarilorŭ. Totŭ aşa spune şi singura damă, care fù scăpată, Miss Böcker. — Intre cei 81 pasagerĭ din Austro-Ungaria, bărbaţĭ, copii şi femei, carĭ au peritŭ, s'au aflatŭ şi câţĭ-va Românĭ. După listele publicate aceştia ar fi: Angel Precupŭ şi Mihaiu Bartu din Ardealŭ şi George şi Iónŭ Cismariu din Ungaria.

—o—

Balulŭ Reuniunei femeilorŭ române din Zĕrnescĭ, ce era sĕ se ţină astăḑĭ, *s'a amânatŭ.*

—o—

De poveste sĕ fiă! Pentru-ca sĕ scie „tótă lumea“, ce păţescŭ peţitorii din vremile de aḑĭ, étă publicămŭ aci următórea „posnă“, pe care ni-o împărtăşesce unŭ plugarŭ de-ai noştri din comuna Gurghiu: „In comuna Gurghiu se află unŭ tînĕrŭ cu numele Dumitru. Acestŭ Dumitru s'a întorsŭ tocmai acum din cătane şi l'a ajunsŭ dorulŭ, ca sĕ se însóre. Tatălŭ sĕu i-a ḑisŭ: Bine, fĕtulŭ meu, însóră-te! Şi au plecatŭ la peţite amêndoi, elŭ şi cu tatălŭ sĕu. Când au plecatŭ era Dumineĉă diminéţa. In acea ḑi au peţitŭ trei fete, dér nicĭ pe una n'au căpĕtat'o. Lunĭ s'au dusŭ mai departe, Marţĭ mai departe, Mercurĭ mai departe şi totŭ aşa au umblatŭ pănă Sâmbătă. In fiă-care ḑi au peţitŭ câte dóuĕ fete şi aşa în şése ḑile din sĕptĕmână au peţitŭ cu totulŭ *15 fete*, şi nicĭ pe una n'au căpĕtat'o. De când Dumitru s'a întorsŭ dela cătăniă nu-i mai puteai ajunge cu degetulŭ la nasŭ şi ḑicea, că pe cine elŭ şi-a pune ochii, numai decâtŭ o va şi căpĕta de nevastă, dér étă că *sumeţulŭ rĕmâne de carŭ pe josŭ*“.

—o—

Musica militară va cânta de astăḑĭ încolo în fiă-care Dumineĉă şi ḑi de sĕrbătóre séra în restaurantulŭ Fleischer.

—o—

Colera la Constantinopolŭ. Din causă că la Constantinopolŭ s'a ivitŭ colera, consiliulŭ ministrilorŭ din România a decisŭ următórele: 1) Portulŭ Constantinopolŭ se declară contaminatŭ de coleră; 2) Se vorŭ închide porturile Constanţa şi Mangalia pentru provenienţele din Constantinopolŭ; 3) Se vorŭ aplica în portulŭ Sulina, pentru tóte provenienţele din Constantinopolŭ şi din orĭ-care altŭ portŭ din Marea Neagră, unde se va declara colera, mĕsurile prescrise în instrucţiunile pentru desinfectarea bastimentelorŭ, a călĕtorilorŭ şi efectelorŭ lorŭ în porturile maritime şi fluviale. Mĕsurile prescrise prin decisiunea de mai susŭ a consiliului de ministri s'au pusŭ în lucrare cu începere din 25 Ianuarie v. 1895.

Serată dansată în Predealŭ.

In séra de Mercurĭ 1 (13) Febr. se va da o serată dansată internaţională în salónele gării Predealŭ de către funcţionarii românĭ şi ungurĭ.

Comitetulŭ internaţionalŭ arangiatorŭ alŭ acestei serate face apelŭ căldurosŭ către tóte familiile şi toţĭ domnii sĕ binevoiéscă a lua parte la acést petrecere şi a considera acésta dreptŭ învitare personală. (Preţulŭ de familiă 3 Lei şi 1 Leu 50 b. de persónă. Ţinuta simplă).

Orchestra Musicei regimentului 7 de Prahova va cânta. Comitetulŭ va îngriji de găzduirea bună a tuturorŭ visitatorilorŭ.

Comitetulŭ.

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 9 Februarie. După încheierea agendelorŭ actuale, celŭ multŭ în douĕ sĕptĕmânĭ se vorŭ începe din nóu în *camera magnaţilorŭ* desbaterile asupra *legilorŭ bisericescĭ-politice.*

Bucurescĭ, 9 Februarie. Marţĭ se va începe în cameră desbaterea asupra legei minelorŭ. Foile oposiţionale anunţă, că în casŭ cândŭ va fi primită acéstă lege de către maioritate oposiţiunea naţională liberală va părăsi parlamentulŭ.

Berlinŭ, 9 Februarie. Mai mulţĭ profesorĭ de valóre publică o declaraţiune contra proiectului de lege privitorŭ la rĕsvrĕtitorĭ, în care arată, că acesta nu va împedeca escesele, ci le va promova.

Roma, 9 Februarie. Ḑiarulŭ de aicĭ „*Tribuna*“ desminte scirea despre logodna moştenitorului de tronŭ italianŭ cu princesa de Maude.

Bruxella, 9 Februarie. Ministrulŭ de esterne declară în cameră, fiindŭ ascultatŭ cu atenţiune generală, că în timpulŭ celŭ mai apropiatŭ va aşterne proiectulŭ privitorŭ la *aneccxarea Statului Congo.*

Londra, 9 Februarie. In Londra domnesce unŭ frigŭ estra-ordinarŭ. *Au îngheţatŭ o mulţime de ómenĭ.*

„Fóia Poporului“ din Sibiiu s'a molipsitŭ, cum se vede, dela „Tribuna“ şi a începutŭ de unŭ timpŭ încóce sĕ lăţéscă şi între poporŭ pofta de certe şi zizanii, de care suntŭ stăpâniţĭ câţĭ-va gazetarĭ necopţĭ şi nechibzuiţĭ de acolo.

Unulŭ dintre aceştia, care se subscrie *Russu Şirianu,* se încumetă, în numĕrulŭ trecutŭ alŭ „Foii Poporului“, dela 22 Ianuarie (3 Februarie), a încurca minţile cetitorilorŭ ţĕrenĭ ai acestei foi cu palavre şi bêrfelĭ despre nisce „rĕtăciţĭ“, între carĭ înşiră şi „Gazeta Transilvaniei“, susţiindŭ cea mai obraznică minciună despre ea.

Se ḑicea, că „Fóia Poporului“ s'a înfiinţatŭ sub aripele comitetului partidei nóstre naţionale. In programulŭ acestui comitetŭ însĕ nu scimŭ sĕ fiă şi nutrirea de certe şi de zizanii între fraţĭ. Cu a cui voiă şi din a cui însărcinare aţiţă déră la desbinare acelŭ Russu Şirianu?

Intr'adevĕrŭ, dênsulŭ era Simeonŭ Wijriu, dér câtŭ de tare îmbĕtrânise! In timpŭ ce elŭ aşeḑa în ordine hârtiile, pentru-ca sĕ-'mĭ transcrie ordinulŭ meu, de-a procura cai odihniţĭ, îi observai eu cu atenţiune pĕrulŭ căruntŭ şi adêncile încreţiturĭ de pe faţa sa, care deja de multŭ nu mai era rară, precum şi spatele sĕu încovoiatŭ, şi nu m'am pututŭ reţiné de a mĕ întreba miratŭ, cum de trei pănă 'n patru anĭ l'au pututŭ schimba, pe elŭ, bărbatulŭ atâtŭ de putenicŭ şi de robustŭ de odinióră, într'unŭ slabŭ bĕtrânŭ?

— „Dér nu mĕ mai cunoscĭ?“, îlŭ întrebai. „Suntemŭ dór' vechĭ şi bunĭ cunoscuţĭ“.

— „Sĕ póte!“ rĕspunse elŭ ursuzŭ; „acesta e drumŭ de ţéră; deja mulţĭ călĕtorĭ s'au opritŭ la mine“.

— „Este totŭ bine Dunja ta?“ continuai eu.

Bĕtrânulŭ bărbatŭ sĕ întunecà.

— „De sigurŭ că s'a măritatŭ!“ ḑisei atuncĭ.

Moşnegulŭ sĕ prefăcù, că nu 'mĭ-a auḑitŭ întrebarea şi continuà de a ceti, mormăindŭ, porunca mea. De aceea încetai cu întrebările şi cerui o céşcă de céiu. Unŭ simţĕmêntŭ de curiositate mĕ neliniştia şi speram, că ceva punsch va rĕuşi, sĕ deslege limba vechiului meu cunoscutŭ.

Şi în privinţa acésta nicĭ nu mĕ înşelai. Bĕtrânulŭ nu refusà paharulŭ oferitŭ. Acum observai, că romulŭ începù sĕ stăpânéscă mormăitórea lui fiinţă. După alŭ doilea paharŭ devenì vorbăreţŭ; dênsulŭ îşĭ aduse aminte de mine séu sĕ făcea că-'şĭ aduce aminte, şi ast-felŭ aflai eu dela elŭ istorióra, care atuncĭ mĕ preocupa şi neliniştea într'unŭ modŭ estraordinarŭ.

(Va urma.)

Istoria şi urmările beţiei.

II.

Am ḑisŭ la începutŭ, că beuturile suntŭ de douĕ felurĭ: *naturale,* carĭ nu suntŭ aşa stricăcióse sănĕtăţii, şi *artificiale,* carĭ în parte mare suntŭ otrăvitóre.

Până când Românulŭ îşĭ cultiva viile şi scotea din ele vinŭ de celŭ bunŭ, de care décă bea multŭ „mirósă a pămêntŭ“, ér din drojdiile lui făceau rachiu cu căldarea, elŭ era roşu şi frumosŭ la faţă, ca unŭ bujorŭ, ér copiii îi puteai da pe cóstă de-a trăvala, că erau ca petrile; de când însĕ viile a începutŭ a-le pustii filoxera; de când s'au pusŭ taxe asupra fabricărei rachiurilorŭ de prune, de drojdii şi póme: Românulŭ nu se mai póte veseli cu beuturĭ sănĕtóse, ci, décă vré sĕ bea, e silitŭ sĕ alerge la beuturile făcute din spirtŭ şi vêndute în partea cea mai mare de către Jidanĭ, carĭ în cele mai multe casurĭ le falsifică şi otrăvescŭ.

Urmările beţiei din spirtŭ suntŭ fórte păgubitóre nu numai din punctŭ de vedere individualŭ, ci şi naţionalŭ. Comisiunile de asentare au constatatŭ, cu ocasiunea recrutărilorŭ, că în ţinuturile bântuite de beţiă, teciorii ajunşĭ la asentare suntŭ atâtŭ de slăbiţĭ şi neputincioşĭ, încâtŭ numai puţinĭ din ei se potŭ asenta.

S'a constatatŭ mai departe, că cele mai multe omorurĭ, tăciunării (aprinderĭ), sinuciderĭ, nebunii etc., se întêmplă în ţinuturile, unde se bea mai multŭ rachiu, şi se întêmplă mai alesŭ Dumineca séra, când câciumele suntŭ îndesuite de ómenĭ, ér bisericile pe cele mai multe locurĭ stau góle. Dér rĕulŭ nu se opresce aci. Suntŭ unii părinţĭ atâtŭ de nesocotiţĭ încâtŭ, când se ducŭ la câciumă, iau cu ei şi pe copiiĭ lorŭ mai micĭ, şi acolo le dau şi lorŭ sĕ bea, ca sĕ se înveţe de micuţĭ cu acea otravă.

Şi acum sĕ întrebămŭ, ce póte fi óre causa, că beutura a luatŭ aşa întinderĭ marĭ în sînulŭ poporului? La acéstă întrebare, ne vomŭ încerca sĕ rĕspundemŭ în următórele:

Suntŭ unii dintre ţĕranii noştri, cu deosebire cei mai sĕracĭ, carĭ nu au case destulŭ de plăcute şi sănĕtóse, şi astfelŭ pe timpulŭ iernei se mai ducŭ sĕ şeḑă în câciume, pe carĭ însĕ în cele mai multe locurĭ nu le află mai curate, decâtŭ casele lorŭ; suntŭ comune, unde ţĕranii noştri nu au altŭ locŭ de adunare şi petrecere, decâtŭ câciumele; suntŭ apoi şi unii ţĕranĭ leneşĭ, „gurĭ căs-

24 Ianuarie 1895.

Conferința la Ateneu.

Bucuresci, 25 Ianuarie 1895.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.)

24 Ianuarie este una din cele mai marĭ sĕrbătorĭ ale Românului, — căcĭ în 24 Ianuarie se unescŭ principatele române și totŭ în 24 Ianuarie, acum 4 anĭ, se punŭ temeliile „Ligei pentru unitatea culturală a Românilorŭ.“

Ei bine, sentimentulŭ românescŭ a sciutŭ sĕ se manifesteze și de astă-dată, și a sĕrbătoritŭ solemnŭ pe *24 Ianuarie 1895.*

La Ateneulŭ Românŭ s'a ținutŭ o escelentă conferință, de către D-nulŭ *Ionescu-Gion*. Sala era întĕsată de lume, mare parte stau în picióre. Mai întâiu „Liga Culturală“ își espune serbarea din acéstă di și se cetescŭ telegramele — în numĕrŭ fórte mare — venite din diferite părțĭ. Representanții „Ligei“ suntŭ viu aplaudațĭ. D-nulŭ Gion își începe apoi conferința. — Când vine la tribună e aplaudatŭ.

D-sa mulțumesce „Ligei Culturale“ pentru însărcinarea onorătóre ce-i face și auditorului pentru frumósa primire. Spune că va vorbi despre *Românismulŭ în trecutŭ și în presinte* și dice, că mai nainte de tóte, trebue sĕ facemŭ deosebire între *romanismŭ și românismŭ.*

„Românismulŭ — dice — începe dela „anulŭ *274* și numai de atuncĭ începe viéța „și lupta pentru esistență a românismului. „Suntŭ de atuncĭ și până acuma *1621* anĭ, „unŭ lucru de mare importanță, căcĭ sĕ mi „se arete în istoria universală unŭ alŭ „doilea poporŭ, care în decursŭ de atâțĭ „anĭ, sĕ fi statŭ neclintitŭ într'unŭ locŭ, „cu aceleașĭ datinĭ, obiceiurĭ, moravurĭ, cu „aceeașĭ limbă și religiă. — Sĕ mi se arate „unŭ altŭ poporŭ, care sĕ fi suferitŭ atâtŭ „de multŭ, atâtŭ de teribilŭ ca acesta! Și „cu tóte astea *națiunea românéscă* a statŭ „ca o stâncă de piétră, a resistatŭ uraganelorŭ teribile, ce s'au năpustitŭ asupra ei, „și *națiunea românéscă* trăesce și va trăi!“ Aplause prelungite.

D-sa urméză: „O singură dată acéstă „națiune, acestŭ mare poporŭ, se părea „că-șĭ va perde cumpĕtulŭ, și în adevĕrŭ „a fostŭ grozavŭ amenințată națiunea, a „fostŭ amenințatŭ românismulŭ, și grațiă „numai strămoșilorŭ noștri și energiei lorŭ, „noi încă suntemŭ Românĭ!“ (Aplause) Se „scie, că este o lege de superioritate. Acésta „e cam așa: *„O națiune se nimicesce séu se „pierde atuncĭ când e în legătură séu vecină „cu unŭ altŭ poporŭ superiorŭ ei în cultură.“* „Lucrulŭ e forte adevĕratŭ“ urméză D-nulŭ Gion, „și noi amŭ fostŭ amenințațĭ de „Slavĭ. Aceștia vecinĭ cu noi și superiorĭ „în cultură erau sĕ ne contopéscă, sĕ ne distrugă. — Dar grațiă provedinței, noi astădĭ suntemŭ salvațĭ. Au sciutŭ cei de „atuncĭ sĕ scape și de acestŭ pericolŭ. — „Dar érășĭ este fórte adevĕratŭ, că avemŭ „multe elemente în limbă, în religiă și datine, dela acelŭ poporŭ!“ — „Dér nu tóte „provinciile românescĭ și toțĭ Româniĭ au „fostŭ amenințațĭ séu au primitŭ elemente „dela acéstă națiune. — Nu, avemŭ pe „*Transilvănenĭ* carĭ n'au primitŭ nimicŭ și „nicĭ n'au adoptatŭ elemente străine, séu „póte că prea puține ungurescĭ, dér carĭ „n'au nicĭ o influință asupra lorŭ, căcĭ „țĕranulŭ dice: *„Vorbescŭ ungueresce, dér „sunt Românŭ!“*

D-nulŭ Gion, vorbindŭ de Transilvania, urméză apoi așa:

„Nu e țéră, séu națiune, care sĕ fi „fostŭ mai multŭ băntuită de hórde străine, „nu e poporŭ care sĕ fi suferitŭ mai multŭ, „decâtŭ a înduratŭ Transilvania și Transilvănenii!“ (Aplause). — E imposibilŭ „a-șĭ închipui cineva suferințele acestui poporŭ, și póte că numai unŭ Orațiu, unŭ „Dante séu unŭ Shakespeare, sĕ pótă cânta „și scrie durerile acestui poporŭ!“ (Aplause). „Și elŭ nicĭ-odată, n'a avutŭ unŭ rezimŭ, „unŭ spriginŭ, unŭ ajutorŭ, ci continuu „singurŭ a căutatŭ sĕ se susție, și a fostŭ „atâtŭ de tare, că timpŭ de 1621 anĭ elŭ „n'a peritŭ, trăesce și va trăi! (Aplause). „Și mai scimŭ érășĭ, că nefericita națiune „nicĭ astădĭ nu șĭ-a găsitŭ o alinare a suferințelorŭ, că și astădĭ luptătorii lorŭ, ca „și altă-dată, zacŭ în închisorĭ! (Aplause). D-sa urméză: „Décă s'ar institui astădĭ „unŭ tribunalŭ, ca acela, pe care Enric IV „regele Franciei voia sĕ-lŭ institue la Aix-„la-Chapelle, și în care representanții turorŭ țĕrilorŭ ar fi întrebațĭ, ce au făcutŭ în totŭ decursulŭ anilorŭ viețuițĭ de „a lorŭ națiune, sciți ce ar rĕspunde Transilvania: *„Am trăitŭ“*. Și atâta totŭ? E „prea puținŭ? — *Nu, atâta e prea multŭ.* „Și apoi, când ar descrie suferințele și timpurile, prin carĭ a trecutŭ, i s'ar rĕspunde: *„E destulŭ!“* (Aplause prelungite).

Vorbindŭ apoi și ceva despre Ungaria, „Ungurii, dice, în anulŭ 1896 facŭ „serbarea „Milenarului Arpadŭ“ adecă 1000 „anĭ dela venirea lorŭ în Europa. Și pentru „acestŭ anŭ, atâtŭ de strălucitŭ pentru națiunea maghiară, ce „a trăitŭ liberă și independentă 1000 anĭ“, facŭ pregătirĭ grozave. Așa o spunŭ ei, că a fostŭ regatulŭ „Sf. Iștvan (Ștefanŭ) 1000 de anĭ independentŭ, dér noi sĕ cercetămŭ istoria, care „ne e martoră, și sĕ vedemŭ de ne spune „că elŭ a fostŭ în decursulŭ acestorŭ anĭ „liberŭ și independentŭ.“ — Aicĭ D-nulŭ Gion citéză mulțime de argumente între care și acestea:

„Mai întâiu, dice dênsulŭ, vomŭ lua „congresulŭ dela Vestfatalia la anulŭ 1648 „și la care congresŭ tóte națiunile au fostŭ „representate. — Ei bine, s'au găsitŭ „între diplomațĭ până și representații „celorŭ mai micĭ republice independente „— dér de representanții Ungurilorŭ, „nu s'a datŭ. Ce însémnă asta? De, însémnă cam rĕu. Nu era liberă și independentă Ungaria, de aceea nu-șĭ trimisese representanții! Apoi vĕ voiu spune „lucrurĭ cu multă mai curióse: Chiar în „*diploma Leopoldină* se găsesce spusŭ *despre „Transilvania, principatŭ liberŭ și independentŭ.* — Bine 'nțelesŭ mai târdiu s'a falsificatŭ acéstă diplomă, și când s'a cerutŭ „originalulŭ, au începutŭ a da din umerĭ. „Apoi ei au fostŭ bătuțĭ și supușĭ de *Solimanŭ Magnificulŭ* sultanulŭ Turcilorŭ, care „la *Mohaci* a bătutŭ și omorîtŭ pe *Ludovicŭ „copilulŭ*; ér Ungaria a fostŭ transformată „în *pașalîcŭ turcescŭ*, cu capitala Buda. „Așa dér cam sumă rotundă timpŭ de 340 „anĭ acestŭ regatŭ alŭ lui St. Ștefanŭ a „fostŭ *supusŭ*, ér nu independentŭ, cum „spunŭ ei. — (Aplause.)

Trece apoi la *Românismŭ în presinte* și arată cum a ajunsŭ regatulŭ României unde se află astădĭ. Vorbindŭ și despre Românii asuprițĭ dice: Transilvania e nefericită țéră, numai suferințele ei nu mai încétă! — (Aplause sgomotóse!)

D-lŭ Gionŭ adause între altele:

„Décă stațĭ de vorbă c'unŭ Ungurŭ, „trebue sĕ fițĭ prevĕdĕtorĭ. — De sunteţĭ „în străinătate atuncĭ discutândŭ de chestia națională, elŭ va dice: Noi suntemŭ „șoviniștĭ. — Dér, décă sunteţĭ la elŭ în „țéră, atuncĭ sĕ te feréscă Dumnedeu! — „Se 'nădușe, se întărîtă, sĕ învrăjbesce, „atuncĭ tună, detună, și 'țĭ rĕspunde cu infamiile dela Turda, cu bolovanii dela Clușiu și cu temnițele dela Seghedinŭ“. — „(Aplause prelungite.)

In fine d-lŭ Gionŭ espuse ținta măréță a „Ligei“ și mulțumesce căldurosŭ acestei instituțiunĭ de mare meritŭ, pentru însărcinarea, ce i-a dat'o, de-a desvolta o conferință.

Oratorulŭ este viu aplaudatŭ. Acéstă conferință începută la 9 óre, se tremină la 10. Fiă-care se depărtéză ducêndŭ cu sine amintirea dilei de 24 Ianuarie.

C. Romulus.

Finitulŭ unei otrăvitóre.

Timpŭ de mulțĭ anĭ ducea familia cunoscută și vĕdută *Joniaux* din Antverpen (Belgia) o casă strălucită, în care se învêrteau cei dintâiu membri din societatea acelui orașŭ. Acum deodată steaua strĕlucitóre a acelei case, madama Joniaux, după o cercetare judecătoréscă de aprópe unŭ anŭ, dilele trecute a fostŭ *condamnată la morte* din partea judecătoriei pentru *trei casurĭ de otrăvire*, făcute din lăcomiă de câștigŭ. Victimele, pe carĭ le-a omorîtŭ acea femeiă fără de sufletŭ, au fostŭ: sora ei *Leonia*, fratele ei *Alfred Ablay* și unchiulŭ ei *Jacques van Kerckhove.*

Dama de salonŭ, femeiă cu spiritŭ, fiica unui generalŭ, actuala soțiă a șefŭ-inginerului din Antverpen, fosta soțiă a unui învĕțatŭ și scriitorŭ mortŭ, și-a otrăvitŭ amintitele rude, — astfelŭ susține acusa, și în urma acésta și-a pronunțatŭ judecătoria sentința, după-ce apărătorulŭ acusatei, ministrulŭ de odinióră *Graux*, pledá nu pentru momente ușurătóre, ci, lucru de miratŭ, pentru achitare, și după ce însa-șĭ acusata combătŭ cu succesŭ câte-va detailurĭ din acusă. Și când o transportară pe condamnata pe carŭ îndĕrĕtŭ în temniță, mulțimea agitată, adunată înaintea curții judecătorescĭ, erupse în strigăte sĕlbatice: „Ucidețĭ otrăvitórea!“

Otrava este o armă periculósă în mâna criminalilorŭ, și ómenii în tóte timpurile și-au îndreptatŭ cea mai neîmpăcată urá asupra otrăvirilorŭ. Cu câtŭ mai mare trebue sĕ fiă în casulŭ de față ura și scârba ómenilorŭ față de madama Joniaux, față de ființa miserabilă, care pregătise otrava fratelui surorei și unchiului ei și li-o dădù între cuvinte dulcĭ și lingușitóre!

Mărturisirile făcute de femeia denaturată, și de aprópe trei sute martorĭ ascultațĭ, aruncă o radă interesantă asupra miseriei strĕlucite, ce domnia în casa Joniaux Tóte faptele femeii ticălóse, precum joculŭ cu cărțĭ false, manoperele înșelătóre față cu comercianțĭ și liferanțĭ, împrumuturile necontenite — tóte aceste dovedescŭ, ce luptă grea purta madama Joniaux pentru de-a puté trăi pe piciorŭ înaltŭ. Nisuința acésta, de-a duce casă mai mare, de cum permitŭ venitele, s'a constatatŭ adese-orĭ în tóte orașele marĭ și au dusŭ în cele mai multe casurĭ la unŭ finitŭ tristŭ.

Ce-a fostŭ și ce este robia?

Robia este starea omului sub stăpânirea altui omŭ. Ea este nu numai o piedică la libertatea omului, cum este în societatea nóstră de adĭ starea celui nevîrstnicŭ, a femeiei măritate, a acelui pusŭ sub epitropiă, séu a mulțimei locuitorilorŭ din țĕrile supuse stăpânirei boerilorŭ, dér este o ridicare totală a acestei libertățĭ. Robulŭ este pusŭ în rêndulŭ dobitócelorŭ; este unŭ lucru, lucrulŭ stăpânului sĕu; se socotesce printre uneltele de muncă.

Robia a fostŭ și este, din nenorocire, peste totŭ pămêntulŭ. Ea se găsesce în tóte țĕrile, dér n'a fostŭ și nu este totŭ d'unŭ felŭ la tóte. In țĕrile locuite de *sĕlbaticĭ*, carĭ trăescŭ mai numai cu vênatulŭ, vrășmașulŭ biruitŭ este omorîtŭ; ér femeile se cruță și s'adaogă la acelea ale hordei biruitóre, ca sĕ facă tótă tréba casei. In starea în care omulŭ trăia cu păstorirea turmelorŭ de vite, nu se luau robĭ, decâtŭ pentru a 'i vinde: unŭ exemplu este vinderea lui *Iosifŭ* de către frații sĕi la nisce negustorĭ *Ismaeliţĭ*, carĭ 'lŭ revêndŭ lui *Putiffar în Egiptŭ.* Grija turmelorŭ era o muncă, la care erau de ajunsŭ ómenii familiei. Când însĕ ómenii începură a trăi din munca pămêntului, atuncĭ se simți pu-

---

cate“, carĭ necăutându-șĭ ceva de lucru la ei acasă, se ducŭ de ședŭ, séu béu prin cârciumă.

Suntŭ casurĭ anumite, când omulŭ póte întrebuința pentru restaurarea puterilorŭ perdute, în porțiunĭ mai micĭ, chiar și rachiulŭ, dér acésta o póte face și la elŭ acasă. Astfelŭ călĕtorului ostenitŭ de drumŭ, muncitorului de di și ostașului ostenitŭ îi priesce bine câte-o porțiune de rachiu, care ajută mistuirea bucatelorŭ consumate. La începutŭ se și întrebuința rachiulŭ numai ca medicină pentru stomacŭ, și numai mai târdiu ómenii au începutŭ a-lŭ întrebuința ca o bĕutură amețitóre.

Intrebuințându-se înainte de fiăcare mâncare rachiu, stomaculŭ se dedă cu elŭ, ca și calulŭ cu ovĕsulŭ, și îndată ce nu mai primesce rachiu, e bolnavŭ și numai cu greu vré sĕ mistue bucatele. Din asta causă și audimŭ adese-orĭ pe bețivĭ dicêndŭ: că ei mai bine nu mănâncă, decâtŭ sĕ nu bea, și îi vedemŭ de multe-orĭ ședêndŭ diua întrégă în cârciumă nemâncațĭ. Care va sĕ dică: stomaculŭ lorŭ fiindŭ dedatŭ cu rachiu, dela unŭ timpŭ slăbesce și nu mai e în stare sĕ mistue bucatele mai tarĭ.

Suntŭ mulțĭ bețivĭ, carĭ după ce vĕdŭ, că au călcatŭ c'unŭ piciorŭ în grópă, s'ar lăsa bucurosŭ de beutură, dér nu se mai potŭ, căcĭ au ajunsŭ robĭ ai stomacului, care cere mereu totŭ numai beutură, pe care o póte mistui mai ușorŭ. Étă pentru-ce bețivii, după-ce se desbată, nu potŭ mânca altceva decâtŭ séu numai lapte dulce, séu vre o zamă acră.

După acestea va fi bine sĕ vedemŭ, cum se produce în capulŭ omului beția, care e de douĕ felurĭ: ordinară și acută, séu mortală.

Omulŭ, bêndŭ mai multŭ rachiu, acesta ajunge în stomacŭ și împreunându-se cu sângele, îlŭ ațîță; totŭ așa face și cu creerulŭ, unde încă produce ilusiunĭ (vedenii), idei estra-ordinare, scântei dinaintea ochilorŭ, vuetŭ în urechĭ și mai pe urmă o amețélă așa de mare, încâtŭ de multe-orĭ nicĭ nu póte merge pe piciórele sale proprii.

Unii bețivĭ, după ce se îmbată, suntŭ fórte aplecațĭ spre certe și bătăi, carĭ se sfîrșescŭ de multe-orĭ cu înjunghierĭ și ucidèrĭ. Când vre sĕ mérgă, omulŭ bétŭ se ține fórte sigurŭ, dér cea mai mică piedecă îlŭ face sĕ se poticnéscă, sĕ cadă, și ne mai putêndu-se ridica fără ajutorŭ streinŭ, adórme pe locŭ într'o nesimțire și slăbiciune totală, carĭ îlŭ facŭ nepăsătorŭ pentru totŭ ce se întêmplă împrejurulŭ sĕu.

După 5—6 óre, bețivulŭ se pomenesce într'o stare de totŭ tristă și posomorîtă, fiind-că trupulŭ lui întregŭ e în nerênduială, ér mânile și piciórele începŭ a-i tremura; elŭ doresce mereu apă, ca sĕ mai domoléscă furia spirtului. Dér apa prea multă face turburare stomacului nededatŭ cu ea, și bețivulŭ începe de nou a se tămădui cu rachiu. Adĭ așa, mâne așa, până când se face bețivŭ în înțelesulŭ strînsŭ alŭ cuvêntului.

Făcêndŭ odată începutulŭ, bețivulŭ devine totŭ mai lacomŭ; elŭ ar bé totŭ mai multŭ, până când odată atâta bea, încâtŭ nu mai e în stare a-lŭ suporta și atuncĭ se întêmplă intocsicațiunea acută, séu cum dice poporulŭ, se aprinde rachiulŭ în elŭ și móre.

Étă și câte-va semne mai însemnate de ale bețivilorŭ: fața, nasulŭ și buzele suntŭ cam umflate și de colóre roșie albastră; mintea le este pururea întunecată și zăpăcită; suntŭ posomorîțĭ și triștĭ, mânile începŭ a se slăbi și mai pe urmă a tremura; rĕsuflarea, sudórea și mai pe urmă trupulŭ întregŭ le mirósă a rachiu. In sfêrșitŭ urméză séu o mórte gróznică, plină de chinurĭ și durerĭ, séu o alienațiune mentală (nebuniă). Acesta este sfêrșitulŭ beutorilorŭ de rachiu.

Intr'o casă de nebunĭ s'a constatatŭ, că jumĕtate dintre bolnavĭ au fostŭ bețivĭ de rachiu; de-asemenea s'a constatatŭ, că a cincea parte a sinuciderilorŭ se sĕvêrșescŭ în stare de bețiă.

Dér sĕ vedemŭ acum, întru câtŭ rachiulŭ, luatŭ în porțiunĭ mai micĭ, póte fi în anumite casurĭ și folosi-

ternicŭ nevoia de robĭ, carĭ se și făcură. Când munca câmpului ajunse celŭ dintâiu mijlocŭ de hrană, se căutau într'adinsŭ robĭ pentru a munci și a hrăni pe stăpânitorĭ, și de atuncĭ robia crescŭ, din ce în ce, pe měsură ce se înmulțiră ómenii, se făcură orașe și se 'ndeletniciră mulțĭ cu meșteșugurile.

Deosebite împrejurărĭ, și pornirea ómenilorŭ de bine, au făcutŭ ca în *țĕrile europene*, robia, în felulŭ ei vechiu, sĕ nu se mai păstreze, decâtŭ ca pedépsă pentru făcĕtorĭ de rele; numai ocnașii mai suntŭ silițĭ sĕ facă munca de robĭ. In țĕrile rĕsăritului însĕ, în *Africa*, ea se mai găsesce încă. In *America* n'a fostŭ desființată decâtŭ de vr'o 25 de anĭ. In România se scie, că Țiganii nu s'au desrobitŭ decâtŭ la 1847, adecă de 47 de anĭ.

Celŭ dintâiu robŭ a fostŭ femeia. Bărbatulŭ, mai puternicŭ 'și-a însușitŭ o stăpânire fără marginĭ, îndeletnicindu-se singurŭ cu trebuințele din afară ale casei, mai alesŭ cu aclea de rĕsboiu. Femeia, mai slabă, supusă voinței și bunului placŭ alŭ bărbatului, a trebuitŭ sĕ facă treburile cele mai grele, ca unŭ dobitocŭ de jugŭ. Ea trebuia sĕ aibă grija tuturorŭ greutăților cerute pentru gură și îmbrăcăminte. Cu tóte astea, femeia nu era socotită de robă în adevĕratulŭ înțelesŭ alŭ cuvêntului.

Robia a fostŭ o urmare a rĕsboiului. După uciderea mai multorŭ vrășmașĭ în luptă, rĕmânea o parte, care, séu de ostenélă séu de frică, nu mai lupta. Pe aceștia nu 'i mai ucideau biruitorii, ci îi luau și 'i puneau, sĕ muncéscă pentru ei. *Herbert Spencer*, unŭ cărturarŭ englesŭ, crede și scrie, că robia a fostŭ o urmare de căpcăunăriă, adecă, biruitorii, mâncătorĭ de ómenĭ, luau robĭ din rĕsboiu și 'i păstrau, ca sĕ-'i mănânce pe rêndŭ; dér punêndu-i sĕ muncéscă, în acestŭ timpŭ, până sĕ-'i viă rêndulŭ fiă-căruia, au băgatŭ de sémă, că puteau avea mai multŭ folosŭ din munca lorŭ, decâtŭ din carnea lorŭ. Incepură decĭ ai păstra ca robĭ, adecă, ca dobitócele de jugŭ. Indienii așa numițĭ *Nutquazi* erau în acéstă stare, când Europenii deteră peste dênșii. In America, din când în când ei ucideau pe solĭ și-'i mâncau. Se crede, că la începutŭ nu se luau robĭ din hordă, decâtă cei ce nu luptau; bărbații în stare de a lupta erau dațĭ morții. Ast-felŭ era obiceiulŭ la Patagonĭ. Dér, încetulŭ cu încetulŭ căpcăunăria peri, și se 'ncepură a se lua și a se păstra robĭ și bărbațĭ voinicĭ, carĭ erau mai folositorĭ, decâtŭ ceilalțĭ.

De atuncĭ începură de a-se socoti două feliurĭ de ómenĭ în întocmirile lumescĭ: muncitorĭ și diriguitorĭ poruncitorĭ. Robii fură îndatorițĭ a face tótă munca trebuitóre pentru hrana și întreținerea obștei. Astfelŭ se găsescŭ și astădĭ *Chimuchii* din America de nordŭ, némurile, ce locuescŭ *Belucistanulŭ*, *Felatahi* din Guinea și o mulțime de alte horde. Cu formarea acestui felŭ de păturĭ de ómenĭ, supușĭ numai la ascultare, a începutŭ *deosebirea dintre diriguitorĭ și muncitorĭ*, carĭ se găsescŭ pretutindenea și astădĭ.

Robia fù unŭ mijlocŭ de înjosire alŭ omului. Prin robiă se începù împărțirea ómenilorŭ în mai multe feliurĭ de classe, nebucurându-se toțĭ de acelea'șĭ drepturĭ și datorii.

EDUCAȚIUNE.

Unŭ cuvêntŭ învĕțătorilorŭ.

IV.

Când vĕdŭ, o iubițĭ amicĭ! cum se prepară cei mai mulțĭ dintre voi pentru a lorŭ misiune, nu potŭ altfelŭ, decâtŭ sĕ vĕ compătimescŭ atâtŭ pe voi, câtŭ și pe nenorociții copii, carĭ se vorŭ încredința supraveghierii vóstre. Voi învĕțațĭ limbile clasice, ceva geografiă, istoria și matematică, celŭ multŭ și ceva frantuzesce și musică, urmațĭ unŭ cursŭ de filosofiă și teologia, și credețĭ, că v'ațĭ formatŭ îndeajunsŭ spre a fi educatorĭ.

Décă vi-se dă spre a'i educa, Ioanŭ, Demetru și Petru, copiĭ de cincĭ anĭ, ce vrețĭ sĕ începețĭ cu ei? Ce putețĭ utilisa din tótă a vóstră învĕțătură în acestŭ cercŭ de activitate? Aprópe nimicŭ. Aceștĭ copilașĭ țĭnŭ încă cu totulŭ de lumea visibilă, prin a cărei privire îșĭ desvóltă cea mai nobilă parte a lorŭ și prin care trebue sĕ capete disposițiune pentru representările abstracte — însĕ voi suntețĭ strĕinĭ în acéstă lume visibilă. Obiectele, ce vĕ încunjură ḑilnicŭ, vĕ suntŭ necunoscute și la multe din ele nu le scițĭ nicĭ numele. In casulŭ acesta voi umblațĭ cu copiiĭ prin natură, întocmai ca unŭ țĕranŭ prin galeria de tablourĭ din Dresda. Ia uitați-vĕ la pasĕrea, ce stă pe créngă, întrébă Dumitru, cum se numesce? N'o cunoscŭ, e rĕspunsulŭ. Veselŭ vine Ioanŭ, sosindŭ cu o plantă în mână, și întrébă: cunóscețĭ acéstă plantă? Și elŭ primesce acelașĭ rĕspunsŭ. Voi le punețĭ la disposițiune în locŭ de florĭ, cărțĭ, și în locŭ de lucrurĭ, semnele lucrurilorŭ, pentru a cărorŭ cunóscere n'au nicĭ cea mai mică plăcere. Atuncĭ se producŭ neînțelegerĭ în relațiunile în care ațĭ fi putută sĕ fițĭ fórte fericițĭ, căcĭ copiiĭ nu potŭ sĕ iubéscă pe unŭ omŭ, care nu se pricepe sĕ-i întrețină într'unŭ chipŭ plăcutŭ lorŭ, și voi tratațĭ cu aversiune pe copiiĭ, la care învĕțătura vóstră a produsŭ unŭ fórte puținŭ efectŭ.

Așa dér, amicĭ! urmațĭ sfatulŭ unui bĕtrânŭ educatorŭ și studiațĭ mai multŭ lumea visibilă. Procurațĭ puterilorŭ copiilorŭ, ce tindŭ sĕ fiă desvoltate, unŭ îndestulătorŭ esercițiu, și atuncĭ vețĭ afla de sigurŭ, că scițĭ sĕ vĕ ocupațĭ cu ei în modŭ plăcutŭ și folositorŭ și că nu vĕ vorŭ mai fi împovorătorĭ, ci din contră le vețĭ procura cea mai plăcută distracțiă. Décă observațĭ dorințele școlarilorŭ voștri și starea lorŭ ḑilnică, atuncĭ vețĭ găsi îndeajunsŭ ocasiune spre a 'i ocupa.

In órele de studiu voi cerețĭ, ca ei sĕ fiă totŭ-déuna liniștițĭ și sĕ stea bine. Contra acestei cererĭ se opune întréga lorŭ natură, care e absolutŭ activă, înclinată spre activitate și neaccesibilă de a fi numai pasivă. Vețĭ desgusta pe copii și vețĭ provoca nemulțumirĭ, décă vețĭ persista în cererea vóstră. Căutațĭ de a 'i ține într'o continuă acțiune și atuncĭ vețĭ fi mai mulțumițĭ unulŭ cu altulŭ.

Așa dér, nu le țineți prelegerĭ și nu pretindețĭ, ca ei sĕ vĕ asculte numai, ci facețĭ, ca lecțiunea vóstră sĕ fiă o continuă conversațiune la care sĕ ia parte, când unulŭ, când altulŭ din școlarĭ; facețĭ încă ca toțĭ școlarii sĕ procedeze după metoda Pestalotziană, și anume, ca din timpŭ în timpŭ sĕ pronunțe în corŭ, aceea ce le-țĭ spusŭ voi*.

Representarea figurativă a apostolilorŭ.

(Din „Iconologia creștină“ occidentală și orientală de Dr. **Sever Mureșianu.**)

Sântulŭ Petru și Sântulŭ Paulŭ.

Dintre toțĭ apostolii Petru și Paulŭ s'au reprodusŭ mai desŭ în picturile creștine. Pe ei îi întêmpinămŭ adese-orĭ la olaltă în una și aceeașĭ pictură, pentru-că celŭ dintêiu a fostŭ numitŭ de Christosŭ capulŭ bisericei, ér alŭ doilea fiindŭ mai învĕțatŭ, a propovĕduitŭ mai cu succesŭ cuvêntulŭ lui Dumneḑeu la popórele păgâne.

După învierea lui Isusŭ, Petru a fostŭ conducĕtorulŭ apostolilorŭ, ceea ce reese din diferite momente principale, ce le aflămŭ în „faptele apostolilorŭ“, în carĭ S. Petru ia mai întâiu cuvêntulŭ, séu spune părerile lui decidĕtóre. Elŭ a fostŭ fiulŭ unui pescarŭ din Capernaum și mai 'nainte de a deveni discipululŭ lui Isusŭ a trăitŭ din pescuitŭ. (Mateiu IV, 18; Marcŭ I, 16; Luca V, 1—11). S'a chematŭ Simonŭ fiulŭ lui Iona, ér Isusŭ l'a numitŭ Chefa, adecă Petru. (Ioanŭ I, 42).

*) („Din cărticica furnicilnrŭ“).

Dela Mateiu XVI, 17—20 aflămŭ următórele cuvinte remarcabile, ce le-a ḑisŭ Isusŭ lui Petru, când a făcutŭ mărturisirea, că Isusŭ este fiulŭ lui Dumneḑeu. Pe acestea se baséză principatulŭ lui Petru: „Fericitŭ eștĭ Simone, fiulŭ lui Iona! că trupŭ și sânge nu a descoperitŭ ție, ci Părintele meu celŭ din cerurĭ. Și eu ḑicŭ, că tu eștĭ Petru și pe acéstă pétră voiu zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vorŭ birui. Și-țĭ voiu da ție cheile împĕrăției cerurilorŭ; și orĭ ce vei lega pe pămêntŭ, va fi legatŭ în cerurĭ; și orĭ ce vei deslega pe pămêntŭ, va fi deslegatŭ în cerurĭ“.

La tóte actele marĭ ale lui Isusŭ, Petru, împreună cu Iacobŭ și cu Ioanŭ au luatŭ parte, pentru-că ei formau cerculŭ celŭ mai intimŭ alŭ apostolilorŭ lui Christosŭ.

De persóna lui suntŭ legate mai multe legende, carĭ mai târḑiu au fostŭ esploatate de biserica catolică în favorulŭ ei. Așa nu se póte dovedi pe cale istorică cum că elŭ a fostŭ celŭ dintâiu episcopŭ alŭ Romei, unde sĕ fi păstoritŭ două-decĭ și cincĭ de anĭ. După legendă elŭ a suferitŭ mórte de martirŭ, fiind rĕstignitŭ pe cruce. La dorința lui se ḑice, că restignirea s'a efectuitŭ cu capulŭ în josŭ, ca astfelŭ sĕ nu fiă, ca a învĕțătorului sĕu.

Sântulŭ Paulŭ în mai multe epistole de ale lui, singurŭ se apostrofeză ca apostolŭ alŭ lui Christosŭ. Elŭ însĕ nu s'a numĕratŭ între cei doi-spre-ḑece discipulĭ, pe carĭ și i-a alesŭ Isusŭ, căcĭ pe atuncĭ nicĭ nu era aderentŭ alŭ învĕțăturilorŭ lui, ci din contră, după cum aflămŭ din faptele apostolilorŭ, elŭ a cerutŭ împuternicire scrisă din partea archiereului, că décă va afla în Damascŭ ómenĭ, carĭ sĕ mărturiséscă pe Isusŭ, sĕ-i aducă legațĭ la Ierusalimŭ. Și din celŭ mai înverșunatŭ inimicŭ alŭ învĕțăturei celei nouĕ, a devenitŭ celŭ mai mare apărătorŭ alŭ ei. Elŭ a întemeiatŭ o mulțime de comunitățĭ creștine în Asia mică, în Macedonia și în Grecia. Autoritățile romane dintru începutŭ nu s'au amestecatŭ și n'au pusŭ nicĭ o stavilă acestui apostolŭ energicŭ și fanaticŭ, ba chiar 'l au apăratŭ de furia inimicilorŭ lui, fiind că era cetățeanŭ romanŭ. Guvernatorulŭ Felix l-a ținutŭ doi anĭ, ca prisonierŭ, în speranță, că va fi rescumpĕratŭ cu banĭ. (Faptele apost. XXIV, 27). Următorulŭ lui Felix a fostŭ Porciu Fest, acesta audêndu vorbirea lui de apĕrare, a esclamatŭ: „Pavelŭ ai nebunitŭ; cartea cea multă te aduce spre nebuniă“. Elŭ apelândŭ la Cesare, a fostŭ trimisŭ la Roma, unde a petrecutŭ doi anĭ. Probabilŭ, că și elŭ a căḑutŭ victimă persecuțiunei Creștinilorŭ de pe timpulŭ domniei lui Nero.

Cum au fostŭ fisionomiile și staturile acestorŭ doi marĭ apostolĭ, noi nu putemŭ constata cu certitudine, de óre ce ne lipsescŭ datele trebuincióse. Cu tóte acestea, după cum afirmasem la începutŭ, pictura

---

torŭ. Este constatatŭ, că mâncările consumate, fiindŭ omulŭ deșteptŭ séu muncindŭ, numai după 4—5 óre ajungŭ sĕ fiă întrebuințate și prefăcute în sânge; pe când dormindŭ omulŭ după fiă-care mâncare, și numai la o oră-două ajungŭ mâncările în sânge. Muncitorulŭ sĕracŭ însĕ nu póte sĕ dórmă după fiă-care mâncare, prin urmare numai după 4—5 óre ajunge sĕ-șĭ întăréscă trupulŭ cu mâncările consumate, de aceea elŭ bea rachiu, care grăbesce încâtva mistuirea.

Rachiulŭ ajunsŭ în stomacŭ, are însușirea de a se descompune în apă și acidŭ carbonicŭ. Apa ese afară din trupŭ prin sudóre, ér acidulŭ carbonicŭ prin rĕsuflare. Décă unŭ muncitorŭ lucră, fără sĕ aibă hrană destulă, sudórea și acidul carbonicŭ se forméză din grăsimea, ce este în trupŭ, și astfelŭ acesta începe a scădé totŭ mai tare din greutate; fiind-că rachiulŭ, cum am ḑisŭ, dă materialŭ și pentru sudóre și rĕsuflare, bețivii potŭ trăi câte-o ḑi două și numai cu elŭ, fără altă mâncare mai tare, care la urma urmelorŭ nu se póte mistui în stomaculŭ lorŭ.

Suntŭ anutimpurĭ, când poporulŭ nostru are lucrurile cele mai grele la câmpŭ și elŭ se nutresce fórte rĕu, cu bucatele cele mai simple de postŭ, ca: mămăligă, fasole, varḑă crudă și altele, carĭ îi îngreunéză stomaculŭ, îlŭ facŭ trândavŭ și fără voiă la lucru. De aceea ar trebui sĕ se recomande pretutindenea, ca poporulŭ pe timpulŭ lucrurilorŭ grele de câmpŭ sĕ se nutréscă mai bine. Nutremêntulŭ unui poporŭ jócă rolulŭ celŭ mai însemnatŭ atâtŭ din punctŭ de vedere individualŭ, câtŭ și naționalŭ. Cu câtŭ unŭ muncitorŭ se nutresce mai bine, cu atâtŭ póte lucra mai cu sporŭ, mai multŭ și mai îndelungatŭ; cu atâtŭ și urmașii lui vorŭ fi mai cu putere, și cu atâtŭ mai cu putere și mai eroică va fi și națiunea din care elŭ face parte.

Pentru ca beutura rachiului sĕ nu prindă în rociulŭ sĕŭ atâtea vieți, s'au formatŭ în cele mai multe state societățĭ anumite pentru abstinere, membrii acestora se obligă sub aspre condițiunĭ de a nu întrebuința nicĭ ei, nicĭ alții din familia lorŭ buetura rachiului. De-ocamdată însĕ pentru plugarii noștri amŭ recomanda următórele:

1) Sĕ se nutréscă cu mâncărĭ mai bune, carĭ apoi producŭ atâta căldură în stomacŭ, încâtŭ acela nu mai are lipsă de îmbolditorŭ la mistuirea bucatelorŭ;

2) Sĕ se opréscă copiiĭ mai micĭ, precum și aceia, carĭ nu suntŭ încă maiorenĭ, prin cele mai aspre pedepse, din partea părinților și învĕțătorilorŭ, dela întrebuințarea rachiului;

3) Primăriile comunale sĕ visiteze mai desŭ beuturile cârciumarilorŭ, ca aceștia sĕ nu le prea pótă falsifica și otrăvi;

4) Sĕ se încuragieze în anii roditorĭ fabricarea rachiurilorŭ de prune și pere, pentru trebuințele casnice;

5) Sĕ se numéscă din partea parochului, învĕțătorului séu a altui plugarŭ harnicŭ din comună, cu deosebire în sérile cele lungĭ de iérnă, câte-o casă mai curată, pentru fiă-care uliță, în care sĕ se pótă ómenii aduna, și nu totŭ numai în cârciumă. In asemenea case sĕ se trimită câte unŭ ḑiarŭ, carte séu călindarŭ anume întocmite pentru trebuințele poporului, din care sĕ cetéscă și esplice cei mai învĕțațĭ și celorlalțĭ, carĭ nu sciu ceti;

6) Sĕ se reguleze și șeḑĕtorile pe basa punctului de mai 'nainte:

7) Ca urmare a acestorŭ două puncte sĕ se înființeze în fiă-care comună bibliotecĭ poporale și din partea conducĕtorilorŭ sĕ se arate prin vorbe și prin fapte, la totŭ prilegiulŭ, că fiă-care omŭ, care doresce cinstea și mărirea casei sale, este legatŭ mai multŭ de acésta, decâtŭ de convenirĭ și petrecerĭ.

I. Georgescu.

creştină a conservatŭ prin repetarea figurilorŭ loru încât-va unele liniamente caracteristice, carĭ le-au asiguratŭ tipurile lorŭ.

Sântulŭ Petru în genere este descrisŭ ca unŭ bĕtrânŭ ceva robustŭ, cu fruntea lată, ochii nu prea deschişĭ, cu trăsurile feţei mai multŭ dure, decâtŭ nobile. Pĕrulŭ capului lui este creţŭ, scurtŭ şi desŭ. In cele mai multe casurĭ creştetulŭ îi este pleşuvŭ. Are barbă plină, scurtŭ tăiată. Dintru începutŭ este descrisŭ întocmai ca şi cei-lalţĭ apostolĭ, ţinêndŭ în mână o bandă cu o sentinţă, séu o carte. Mai târdiu are în o mână o carte în cealaltă o cruce. Adevĕratulŭ lui atributŭ este o verigă cu două chei: una ca sĕ lege şi alta ca sĕ deslege.

Manualulŭ atonicŭ ast-felŭ descrie chipulŭ apostolului Petru: „La faţa obrazului albineţŭ, puţintelŭ cam galbenŭ, pleşuvŭ la capŭ şi desŭ la pĕrulŭ ce-i mai rĕmăsese, cam căruntŭ, sprîncenile 'nalte, cu nasulŭ cam lungăreţŭ, barba rotundă şi căruntă, şi la statulŭ trupului dreptŭ, omŭ de mijlocŭ şi la căutătură îngrijatŭ".

Sântulŭ Paulŭ mai desŭ are înfăţişarea unui bĕtrânŭ micŭ şi slabŭ, cu capulŭ adese-orĭ pleşuvŭ, fruntea lată, nasulŭ aquilinŭ, ochĭ agerĭ, fulgerătorĭ, faţă ovală, ér barba lungă şi ceva ascuţită. Atributulŭ colectivŭ ce-lŭ au dintru începutŭ toţĭ apostolii, 'lŭ are şi dênsulŭ. Mai târdiu însĕ 'şĭ are atributulŭ sĕu propriu, care este o sabiă ascuţită, de óre-ce, după tradiţiune, elŭ a fostŭ omorîtŭ cu astă armă. Une-orĭ este descrisŭ cu două săbii, una representândŭ spiritulŭ sĕu, ér cea-l'altă arma cu care s'a omorîtŭ.

Manualulŭ atonicŭ descrie pe apostolulŭ Paulŭ în modulŭ următorŭ: „Capulŭ pleşuvŭ, veselŭ la căutătură, cu sprîncenele plecate în josŭ, albŭ la faţă (?), cu nasulŭ rotundŭ (?), cu barba cam lungă, la totŭ obrazulŭ cu bună-cuviinţă împodobitŭ, cam căruntŭ la capŭ şi la barbă, omŭ sănĕtosŭ cu virtute, puţintelŭ cam scundŭ la trupŭ". Descrierea apostolului Paulŭ după manualŭ, nu sémĕnă cu figuraţiunea lui omenéscă din cele mai vechĭ şi mai însemnate monumente de artă. Cu deosebĭ cea mai mare diverginţă este la nasŭ. In picturile şi mosaicurile vechĭ, după cum ne vomŭ convinge, apostolulŭ Paulŭ este descrisŭ cu unŭ nasŭ aquilinŭ şi nu rotundŭ, séu scurtŭ şi grosŭ, precum ilŭ prescrie manualulŭ atonicŭ. Prin acésta tipulŭ lui sufere fórte multŭ în picturile orientale, abătêndu-se dela tipulŭ lui statoritŭ în picturile şi mosaicurile vechĭ creştine.

Autorulŭ arată apoi cu esemple, cum tipurile acestorŭ doi apostolĭ Petru şi Pavelŭ s'au păstratŭ în picturile din cimitire, în mosaicurĭ şi miniaturile cele mai vechĭ. Trăsurile fisionomiilorŭ acestorŭ doi apostolĭ nu suntŭ păstrate însĕ numai în acele monumente, în carĭ ei suntŭ descrişi împreună, ci în tóte monumentele, în carĭ aparŭ toţĭ apostolii.

Cele maĭ vechĭ busturĭ ale apostolilorŭ făcute în mozaicŭ prin secolulŭ alŭ V-lea, avêndŭ fiă-care numele scrisŭ, suntŭ în biserica Sf. Petru Chrisologulu din Ravenna.

Din tóte monumentele păstrate reiese, că sfântulŭ Petru are, ca atributŭ, o cheiă séu mai multe chei prinse într'o verigă (chiar prin secolulŭ VI-lea). Sf. Pavelŭ are numai atributulŭ colectivŭ; sabia i-s'a datŭ cu multŭ mai târdiu.

De prin secolulŭ alŭ VI-lea atributulŭ sântului Petru este o cheiă, uneorĭ două, alte-orĭ chiar şi trei. Acésta a fostŭ comunŭ pentru întréga biserică creştină. O cheiă galbenă, ca de aurŭ, simboliséză cheia dela pórta împĕrăţiei cerului. Décă suntŭ două, atuncĭ una este de aurŭ, ér a doua de argintŭ. Cheia de argintŭ simboliséză cheia pământului. Décă suntŭ trei, atuncĭ a treia este négră, căcĭ ia se consideră ca cheia infernului.

La tóte popórele creştine este o tradiţiune vechiă, care datéză din timpurile cele mai întunecate ale evului mediu, cum că sântulŭ Petru stă la pórta raiului şi lasă numai pe acela înlăuntru, care în viéţă a fostŭ unŭ bunŭ creştinŭ. Dela voinţa portarului cerescŭ depinde întrarea ómenilorŭ în raiu. Lucru firescŭ, că în decursulŭ timpului s'au făuritŭ multe legende cu referinţă la acéstă funcţiune înaltă, de carĭ aci nu ne putemŭ ocupa.

Sabia este atributulŭ sântului Paulŭ, ea nu s'a folositŭ în cei dintâiu dece secolĭ ai erei creştine, ci numai pe la sfîrşitulŭ evului mediu şi dela renascere încóce. Sabia de focŭ este cunoscută şi în testamentulŭ vechiu, ea este atributulŭ archanghelului, ce a fostŭ pusŭ de Dumnedeu, ca sĕ pădéscă întrarea paradisului. Dér sabia sĕ alătură la o mulţime de alţĭ sânţĭ cu deosebĭ ai bisericei catolice, însemnândŭ arma cu care acei sânţĭ au fostŭ omorîţĭ. In tóte picturile creştine, atâtŭ occidentalĭ, câtŭ şi orientalĭ, noi recunóscemŭ pe apostólulŭ Paulŭ, afară de acestŭ atributŭ, şi prin tipulŭ lui statoritŭ.

De prin secolulŭ alŭ XIV-lea pictorii au descrisŭ diferite motive din viéţa acestorŭ doi apostolĭ. Aşa din viéţa lui Petru minunea cu pescuitulŭ, alegerea lui ca apostolŭ. Acéstă din urmă scenă totŭ-déuna este însoţită şi de-a fratelui sĕu Andrei. Sântu Petru ia parte la o mulţime de scene din viéţa Mântuitorului. In picturile, carĭ descriu scene după suirea lui Isusŭ la cerŭ, capulŭ apostolilorŭ jócă unŭ rolŭ fórte însemnatŭ, cu deosebĭ la mórtea lui Anania şi a Safirei, la prinderea şi eliberarea lui din prinsóre prin îngerulŭ Domnului, la învierea Tabitei şi a fiului regescŭ etc. etc. Martiriulŭ sĕu este admirabilŭ descrisŭ de cei mai renumiţĭ măeştri, ca Giotto, Masaccio, Michel-Angelo, Guido Reni, Rubens şi alţii. Sântulŭ Petru vine adese-orĭ în legătură cu evangelistulŭ Marc, căruia se dice că ia dictatŭ evangelia.

Cele mai însennate scene din viéţa sântului Paulŭ suntŭ: cum cade la pământŭ în călĕtoria sa spre Damascŭ, cum îşĭ recapătă vederea prin binecuvêntarea lui Anania, şi cum predică în Atena.

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureşianu" în Braşovŭ, şi la autorulŭ în cSorei (p. u. Alsó Porumbák).

*

„Iconologia creştină *occidentală şi orientală*". Prelegerĭ ţinute la şcóla de Bele-Arte din Iaşĭ, de prof. Dr. *Sever Mureşianu*. Bucurescĭ tipogr. Curţii regale F. Göbl Fii 1894. — Acéstă carte 8⁰ mare pag. 314, cu ilustraţiunĭ, cuprinde cele mai interesante şi preţióse date din arta vechiă şi mai nouă creştină, asupra simbólelorŭ şi a representării figurative a lui: a) *Dumnedeu Tatălŭ* (simbólele şi figuraţiunea omenéscă, vestmintele şi insigniele lui Dumnedeu tatălŭ; Îngerulŭ Domnului) b) *Dumnedeu fiulŭ* (simbólele, figuraţiunea lui Christosŭ: Fost'a Christos frumos séu urîtŭ? Cele mai însemnate monumente, narĭ conservă tipul lui Christos, etc., c) *Spiritulŭ sânt şi S-ta Treime* (Simbólele, figuraţiunea omenéscă a Spirit. d) *Sânta Fecióră* (Cultulŭ st. Fecióre, descrierile ei făcute de diferiţĭ sânţĭ şi poziţiunile ei principale în pictură; Cele mai vechĭ şi cele mai însemnate icóne ale sântei Fecióre. Cea mai frumósă legendă a sântei Fecióre) e) *Ingerii* (în testamentulŭ vechiu şi nou; figuraţiunea îngerilorŭ în cele mai însemnate monumente picturale). f) SS. *Ionŭ Botezătorulŭ*. g) *Apostolii* (Representarea figurativă a apostolilorŭ în cele mai însemnate picturĭ şi mosaicurĭ; St. Petru şi St. Paulŭ ect.) h) *Evangeliştii*; simbólele şi representarea lorŭ figurativă şi cele mai însemnate monumente pictoralĭ şi în mosaicŭ. — „Iconologia creştină" se află de vêndare la d-lŭ *I. Socolescu* architectŭ, Bucurescĭ, Bulevardulŭ Carolŭ I Nr. 14.

*

A apărutŭ: **„Ritualŭ pentru pruncii şcolarĭ din şcólele elementare poporale"**, de *Titu Budu*, vicarulŭ Maramureşului. *Ediţiunea II*, coresă şi îmbogăţită. Preţulŭ 20 cr. Se póte procura dela tipografia diecesană din Gherla. Cartea acésta, care e întocmită pentru micii copii de şcólă, are scopulŭ de-a uşura pe învĕţătorĭ în propunerea catechismului. Prin întrebărĭ şi rĕspunsurĭ scurte se arată în ea însemnătatea diferitelorŭ sĕrbătorĭ, sacramente şi altele.

*

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşovŭ a apărutŭ: **Istoria patriei şi elemente din Istoria universală** pentru şcólele poporale române, de *Ionŭ Dariu*. Cu portretele mai multorŭ regenţĭ şi bărbaţĭ aleşĭ. *Ediţiunea III*, revĕdută, îndreptată şi îmulţită cu 14 ilustraţiunĭ nouĕ. Editura autorului. Preţulŭ unui esemplarŭ legatŭ 30 cr., broşatŭ 25 cr.

De acelaşĭ autorŭ a apărutŭ: **Banca de şcólă**, studiu asupra întocmirei ei. Preţulŭ 15 cr.

HIGIENA.

Pe celŭ îngheţatŭ a-lŭ aduce în fire.

Celŭ îngheţatŭ trebuesce mai întâiu dusŭ într'o casă rece (caldă la nicĭ o întêmplare), unde desbrăcându-lŭ cu frumosulŭ, ca sĕ nu-i frângemŭ membrele îngheţate tunŭ, ilŭ acoperimŭ cu néuă, ca numai gura şi nasulŭ sĕ-i rĕmâiă afară, apoi ne apucămŭ şi-lŭ frecămŭ mereu. Décă néuă nu avemŭ, apoi ilŭ învĕluimŭ într'unŭ vestmêntŭ udŭ, orĭ în apă rece, ilŭ aşedămŭ de aşa, ca numai capulŭ sĕ-i rĕmâiă afară. Frecarea se face cu unŭ ştergarŭ muiatŭ în apă rece. Cercămŭ apoi a-lŭ face sĕ rĕsufle. Numai după-ce omulŭ dă semne de viéţă, după-ce membrele începŭ a-şĭ recăpăta însuşirile celorŭ vii, este ertatŭ a-lŭ duce în casă mai căldută, unde ilŭ culcămŭ sub o haină rece, şi numai după aceea póte sĕ urmeze frecarea cu haine calde şi încăldirea cum se cade a casei.

Aducerea în fire a omului înecatŭ. Mai întâiu de tóte ilŭ desbrăcămŭ şi-'lŭ ştergemŭ, ca sĕ fiă sbicită pielea lui. Nasulŭ şi gura le curăţimŭ şi ştergemŭ de glodŭ, şi numai decâtŭ ilŭ punemŭ pe unŭ aşternutŭ, fiă de orĭ-ce, cu faţa în josŭ şi c'o mână sub capŭ. Picióréle au sĕ fiă în susŭ. In chipulŭ acesta apa, ce i-a pătrunsŭ în plămânĭ se scurge. Ne apucămŭ apoi şi-lŭ bizâimŭ cu ceva la nasŭ, în gură îi ţinemŭ sĕ amiróse ceva putericŭ şi décă nu merge, cercămŭ a-lŭ face sĕ-şĭ vină în fire.

Ce e de făcutŭ în casă de otrăvire? Décă cine-va s'a otrăvitŭ cu *arsenicŭ* are sĕ i-se dea ceva sĕ vomeze. Ne-avêndŭ apotecă la îndemână, cercămŭ cu apă caldă, în care punemŭ ca o lingură de cafea de *sare prăjită* pe focŭ, într'o tigaie. Apă de acésta se bea celŭ cu pricina câtŭ de multă. Décă apoteca e aprópe sĕ se aducă numai decâtŭ *ipecacuanha* séu rădĕcină de vomatŭ, din care-i dămŭ totŭ la 10 minute câte unŭ gramŭ. Ca contra-otravă se recomandă *magnesia*, din care se ia 50 grame în 300 gr. apă. Cand cine-va este otrăvitŭ cu *coclélă* (rugină de pe vasele de aramă) sĕ bea apă multă cu zaharŭ şi albuşŭ de ou amestecată. La înveninarea cu leşiă sĕ se bea oţĕtŭ orĭ mustŭ de alămâiă (citromă) lungită cu apă. La otrăvirea cu sărurĭ (acidŭ sulfuricŭ), acidŭ muriaticŭ, acidŭ nitricŭ (salitră) e a se întrebuinţa laptele amestecatŭ cu cretă. La casŭ de otrăvire cu *bureţĭ veninoşĭ* orĭ cu *plante* (buruiene), recurgemŭ la pétra de vinŭ pentru vomatŭ (Brechweinstein), din care topimŭ 25 centigrame în 100 grame de apă şi luămŭ din ea totŭ la 10 minute câte o lingură. La *muşcarea de şerpe* rana trebuesce suptă (buzele sĕ nu fiă crepate cum-va) şi unsă mereu cu spirtŭ de *salmiacŭ* (sal amoniacum).

Glume.

Stăpânulŭ găgăuţŭ şi slugile leneşe.

Stăpânulŭ: Măi Nicolae, ce facĭ acolo?

Sluga: Şedŭ!

Stăpânulŭ: Dér tu, Tódere?

Tóderŭ: Ajutŭ lui Nicolae!

Stăpânulŭ: Ei bine, când veţĭ isprăvi, veniţĭ de-mĭ prindeţĭ caii la trăsură, căcĭ vréu sĕ plecŭ!

*

Care-i mai urîtă?

Două femei se certau odată la uşa bisericei din pricină, că nu sciau, care sĕ între întâiu. Atuncĭ cineva se apropie de ele şi le dice:

— Ce atâta vorbă pentru unŭ lucru de nimicŭ? Sĕ între mai întâiu care e mai urîtă.

Nicĭ una n'a voitŭ sĕ între în biserică înaintea celeialalte şi amêndouĕ s'au întorsŭ acasă.

*

Unŭ Jidanŭ la o judecată.

Unŭ Jidanŭ fiindŭ chiămatŭ la judecată înaintea unui tribunalŭ din România, 'i se poftĭ sĕ pună jurămêntŭ.

Jidanulŭ: „Domnili jidichitor, iu nu şti si injur.... dér am un buet la milinţie, carĭ ai vĕţatŭ sĕ înjuri, ca unŭ tâlhăriu. Rogŭ pe domnili jidichitorŭ sĕ postescĭ pi dimnialui sĕ injuri în locŭ a mi-o".

*

Ca sĕ înveţe minte!

— Mamă dragă, n'ai poruncitŭ tu Mariei sĕ încuie tot-déuna dulapulŭ şi sĕ ia cheile la dênsa?

— Aşa este, dér pentru ce mĕ întrebĭ?

— Erĭ a lăsatŭ dulapulŭ descuiatŭ şi eu am mâncatŭ tótă dulceaţa, ca s'o învĕţŭ minte sĕ-lŭ încuie altă-dată.

*

Intre doi prietenĭ însuraţĭ.

— De ce eştĭ, amice, aşa tristŭ?

— Mi-s'a întêmplatŭ ó nenorocire.

— Ce nenorocire?

— Astădĭ mi-a spusŭ nevasta, că mĕ iubesce.

— Şi pentru asta, în locŭ sĕ te bucurĭ, tu eştĭ tristŭ?

— Vedĭ bine; sunt sigurŭ, că mâne îmĭ va cere sĕ-i comandŭ o haină de balŭ.

MULTE ŞI DE TOATE.

Petru celŭ mare şi hoţii.

Petru celŭ mare alŭ Rusiei a audiţŭ într'o di despre mai multe furturĭ întêmplate. Plinŭ de mânia strigă Ţarulŭ: „Déu, acésta trebue sĕ aibă odată unŭ sfîrşitŭ!" După aceea a datŭ poruncă sĕ vină la elŭ procuratorulŭ generalŭ, Pavelŭ Ivanovicĭ Iaguşinsky. „Scrie", dise Petru „scrie în numele meu, că de aci încolo orĭ şi cine, fiă elŭ orĭ cine ar fi, va fi spêndŭratŭ fără nicĭ o cercetare şi sentinţă, décă va fura şi numai atâta câtŭ costă o funiă de spêndŭratŭ".

Procuratorulŭ generalŭ îşĭ luase péna în mână, dér audêndŭ vorbele împĕratului dise fórte spăriatŭ: „Gândesce-te tătucule la urmările unui astfelŭ de ucazŭ".

— „Scrie cum ţ'am poruncitŭ" — strigă Ţarulŭ furiosŭ.

Iaguşinsky însĕ totŭ nu începea sĕ scrie, ci îi rĕspunse:

— „Ţarule, tătucule, nu cumva voiescĭ sĕ fi domnitorŭ fără slugĭ şi supuşĭ? Dóră noi furămŭ cu toţii, numai unulŭ mai pe faţă, altulŭ mai pe ascunsŭ."

Din mâniosŭ ce era, Petru isbucni de-odată în rîsŭ, privi la procuratorulŭ sĕu şi îi dise: „Décă-i tréba aşa, apoi, ce-i

lreptŭ, pe toțĭ nu potŭ sĕ-i spândurŭ!“ — i nu mai stărui pe lângă porunca lui de nai 'nainte.

*

Deslușire.

Pe drumŭ spre Monte-Carlo călĕtoriră mpreună doi pasagerĭ; unulŭ dintre ei era Rubinstein, renumitulŭ pianistŭ și compositorĭ, care a muritŭ de curêndŭ.

Vei juca puțintelŭ în Monte-Carlo?*) ntrebă alŭ doilea pe Rubinstein.

— Numai puțintelŭ? Eu nu voiu face acolo alta decâtŭ a juca de douĕ-orĭ pe ḑi ĕspunse compositorulŭ și virtuosulŭ în pianŭ.

— Pentru numele lui Dumneḑeu de atâtea orĭ?

— Da; este meseria mea.

— Ce, joculŭ e profesiunea dumitale?

— De sigurŭ; și eu câștigŭ totŭ-déuna.

— A! atuncĭ așĭ voi bucurosŭ sĕ cunoscŭ sistemulŭ dumitale.

— De sigurŭ, că te voiu informa despre elŭ, décă îțĭ vei lua ostenéla sĕ mĕ visitezĭ. Eu adecă, jocŭ la pianŭ — numele meu este Rubinstein.

*

Rufe de hâtriă.

De sigurŭ puținĭ vorŭ fi sciindŭ, că ostașii din armata japoneză pórtă cămășĭ de hârtiă. Sĕ nu crédă însĕ, că aceste cămășĭ ar fi numai nisce sdrențe, căcĭ deși suntŭ făcute din hârtiă, suntŭ însĕ tarĭ și ținĕtóre. Rufele de hârtiă suntŭ parte cusute la mașina de cusutŭ, parte și numai lipite. Toțĭ laudă trăinicia și bunĕtatea acestorŭ rufe, pe carĭ ostașii le pórtă cu plăcere. In ce privesce spălatulŭ acestorŭ rufe, Japonesii nu multŭ îșĭ batŭ capulŭ cu elŭ. Ostașiĭ japonezĭ pórtă rufele de hârtiă până când se strică, atuncĭ nu mai au lipsă de-a le spăla, ci le aruncă.

*

Somnŭ adêncŭ.

O tînĕră fată din Osstrovețŭ s'a bolăvitŭ la 27 Ianuarie a acestui anŭ de stomacŭ, așa, că a fostŭ silită sĕ se pună în patŭ. La câte-va óre după ce s'a culcatŭ, a adormitŭ. In ḑiua următóre au voitŭ s'o trezéscă, dér ea nu s'a deșteptatŭ tótă ḑiua. In ḑiua a treia a fostŭ chiămatŭ unŭ doctorŭ, care de frică, ca nu cum-va fata sĕ móră de fóme, a prescrisŭ sĕ 'i se dea lapte, care 'i se turnà fetei în gură, fără ca ea sĕ scie ceva de asta. Doctorulŭ a statŭ de acĭ înainte totŭ lângă ea, fără ca însĕ s'o pótă deștepta din somnŭ. In ḑiua a patra, a cincia și a șésea fata a durmitŭ mereu. Când fŭ în ḑiua a șéptea, în 3 Februarie st. n., fata se deșteptà de-odată, fără ca cine-va sĕ-i fi ajutatŭ. Durerea de stomacŭ îi încetase cu totulŭ și fata s'a sculatŭ, veselă și sănĕtósă, ca și cum nu 'i s'ar fi întêmplatŭ nimicŭ. Casulŭ acesta formézĕ o raritate în esperiențele de până acum ale doctorilorŭ. Ca cine-va sĕ dórmă câte 2—3 ḑile, se întêmplă adese-orĭ, dér ca somnulŭ sĕ țină o sĕptĕmână întrégă, cum a ținutŭ la tînĕra „somnurósă“ din Ostrovețŭ, e ceva de totŭ rarŭ.

*

Câțĭ copii se nascŭ în lume?

Intr'unŭ anŭ se nascŭ pe întregŭ rotogolulŭ pămêntului cam 36 milióne copii. Décă acestŭ numĕrŭ colosalŭ îlŭ împărțimŭ după ḑile și după óre, reese, că în fiă-care minută se nascŭ cam 70 copii, pe secundă se vine unŭ copilŭ și ceva. Décă toțĭ copiiĭ născuțĭ într'unŭ anŭ arŭ trece pe dinaintea nóstră, așa ca într'o minută sĕ trécă celŭ puținŭ câte 20 de inșĭ, șirulŭ lorŭ abia s'ar isprăvi în 40 de anĭ.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

IANUARIE are 31 ḑile. GERAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	29 4 E. Ad. r. s. m. Ig.	3 Blasius
Lunĭ	30 (†) SS. Gr., V., Ion.	4 Veronica
Marțĭ	31 Sf. m. Ciril și Ioan	5 S. M. Agata
Mer.	1 Martirul Trifon	6 Dorotea
Joi,	2 † Intimp. Domn.	7 Richard
Vin.	4 Sf. Drep. Simeon	8 Solomen
Sâm.	5 Cuv. păr. Isidor	9 Apolonia

*) Locŭ renumitŭ prin banca de jocŭ de hasardŭ.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 6 Febr n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenescŭ	80	6.60	6 65
Grâu dela Tisa	80	6.65	6.70
Grâu de Pesta	80	6.60	6 65
Grâu de Alba-regala	80	6.60	6.65
Grâu de Bácska	80	6.70	6.75
Grâu ung. de nordŭ	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ noué	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.45	5.50
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	5.80	6 15
Orzŭ	de vinars	62.64	6.30	6 80
Orzŭ	de bere	64.66	7.15	8.15
Ovĕsŭ		39.41	5.90	6.30
Cucuruzŭ	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruzŭ	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

Prețulŭ pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiulŭ	Cursulu dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	38.—	50.—
—	francesă		—.—
—		—.—	.—
„	roșiă	58.—	67.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	47 50	48.—
„	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	41.—	41.50
„	afumată	46.—	47.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	7.	7.25
„	din Serbia în sacĭ	6.75	7.—
Lictarŭ	slavonŭ nou	15 5.	15.—
„	bănățenescŭ	14.50	14.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirtŭ	brutŭ	—.—	—.—
„	Drojdințe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 6 Februarie n. 1895.

Valorĭ	Dobênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	100.1/2
Renta amortisabilă	5%	„ „	98.3/4
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	97 3/4
„ „ din 1893	5%	„ „	97.3/4
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	—.—
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	83.3/4
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	85.1/2
„ „ (Imp. de 274 m 1890	4%	„ „	85.1/2
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	85 1/2
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	85 3/4
Oblig. de Statŭ (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101.7/8
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	280.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	91.1/2
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	92 1/2
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	91 3/8
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	101.—
„ „ „ „	5%	„ „	86.5/8
„ „ „ Iașĭ . .	6%	„ „	78.—
Oblig. Soc. de basalt artificialŭ	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1590.
Banca agricolă	500	150 v.	158.-
Dacia-România ult. div. 35 le	200	într. v.	358.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	400.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	120. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	110.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 „/	1000	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	—.—
20 francĭ aurŭ			20.12

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	6%	Paris	2 1/2%
Avansurĭ pe efecte	7%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	7 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveția	3%

Cursulŭ losurilorŭ private

din 6 Febr. 1895.

	cump.	vinde.
Basilica . . .	8.80	9.10
Creditŭ	198.25	199 —
Clary 40 fl. m. c. . .	58.25	59.25
Navig. pe Dunăre . .	—.—	150.—
Insbruck	26.—	—.—
Krakau	26.25	—.—
Laibach	24.90	25.30
Buda	62.—	63 —
Palffy	58.75	59.75
Crucea roșie austr. .	18.—	18.50
dto ung. . .	12.—	12.50
dto ital. . .	12.—	12 50
Rudolf	23.75	24 25
Salm	69.75	70.25
Salzburg	27.50	28.50
St. Genois . . .	71.—	72.50
Stanislau	46.—	48.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	149.—	151.—
dto 4% 50 .	70.—	—.—
Waldstein . . .	51.50	—.—
Sêrbescĭ 3% . . .	42 —	42.40
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	131.—	132.—

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

La 5 Februarie n. 1895

Starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 109,016 capete la 6 Februarie au întratŭ 1267 capete și au eșitŭ 2277 rĕmânêndŭ la 7 Februarie unŭ numĕrŭ de 108.008 capete.

Se notézĕ marfa: **ungurésca** veche grea dela 42.1/2 cr. până la 43.1/2 cr. marfă ungurésca tineră grea dela 44 1/2 cr. până la 45.1/2 cr., de mijlocŭ dela 44 — cr. până la 45 — cr. ușóră dela 43.1/2 cr. până la 44.1/2 cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela 42.— până la 43.— cr. de mijlocŭ dela 42.— cr. până la 43.— cr. ușóră dela 43.— cr. până la 44 — cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela 42.1/2 cr. până la 43 — cr. Transito, mijlociă grea dela 42.1/2 cr. până la 43 — cr. transito ușóră dela 41.1/2 cr. până la 42.1/2 cr.

Porcii îngrășațĭ de unŭ anŭ dela —.— cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr. Cântărițĭ la gară cu —.— cr. la până — cr..

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Februarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.80
Renta de corône ung. 4% . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4 1/2% .	128 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	103.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98. —
Bonurĭ rurale croate-slavone, . .	98.—
Imprum. ung. cu premii	161.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	149.50
Renta de hârtie austr.	101.25
Renta de argint austr.	101.25
Renta de aur austr.	125.95
Losurĭ din 1860	159.40
Acții de-ale Băncei ung de credit. .	501.50
Acții de ale Băncei austro-ungară .	1070.—
Acții de-le Băncei austr. de credit.	415.40
Napoleondorĭ	9.85 1/2
Mărcĭ imp. ger.	60.77 1/2
London (lire sterlinge).	124.30
Rente de corône austr.	100 95

Prețurile cerealeor din piața Brașovŭ.

Din 8 Februarie st. n. 1895

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valutea triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	40
„	Grâu mijlociu . .	4	90
„	Grâu mai slabŭ . .	4	60
„	Grâu mestecatŭ . .	3	60
„	Sĕcară frumósă .	3	50
„	Sĕcară mijlociă .	3	20
„	Orzŭ frumosŭ .	3	60
„	Orzŭ mijlociu .	3	10
„	Ovĕsŭ frumosŭ .	2	30
„	Ovĕsŭ mijlociu .	—	—
„	Cucuruzŭ	4	-
„	Mĕlaiu	4	50
„	Mazĕre	5	20
„	Linte	6	50
„	Fasole	5	50
„	Sĕmênță de inŭ . .	10	—
„	Sĕmênță de cânepă	4	50
„	Cartofĭ	1	10
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
„	Carnea de porcŭ .	—	52
„	Carnea de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕtŭ	23	—
100 kil.	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 9 Februarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.74	Vênd.	9.79
Argint român.	Cump.	9.65	Vênd.	9.70
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.82	Vênd.	9.85
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.15	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

Proprietarŭ: **Dr Aurel Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

A V I S U!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reinoi orĭ și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiescŭ ca espedarea sĕ li-se facă după stilulŭ nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."

Concursŭ.

Cu concesiunea Ven. Consistorŭ archidiecesanŭ Nr. 8494—1893 și a Diregĕtoriei de clădire se publibă concursŭ.

Comuna română gr. or. din Cetatea Brașovului intenționéză se e d i f i c e p e t e r i t o r u l ŭ sĕu, situatŭ în Tergulŭ-Grâului Nr. 5, următórele clădirĭ nóuĕ, și adecă:

1) O biserică cu prețulŭ fixatŭ în devisŭ . .	fl. 17,261.60	cr.
2) O casă parochială cu 2 etage „ „ . .	„ 31,532 52	„
3) O casă cu unŭ etagiu în curte „ „ . .	„ 4930 62	„
Suma totală . .	„ 53.724 74	„

Aceste lucrărĭ se dau pe cale de oferte în scrisŭ. Ofertele în scrisŭ sigilate, provedute cu timbru de 50 cr. și cu 5% din suma pentru care se face oferta, suntŭ de a s e p r e d a, **până la 28 Februarie la 12 din ḑi** a. c., în mânile Domnului Protopop și președinte alŭ comitetului parochialŭ B a r t h. B a i u l e s c u. Ofertele potŭ sĕ se facă pentru tóte lucrările, sĕu și pentru grupe singuratice, deosebite, sĕu pentru lucrărĭ anumite. Sumele cu carĭ oferențiĭ suntŭ mai ieftinĭ, decât sumele stipulate în devisa, suntŭ a-se îndica în procente și se fiă înduse în oferte atât cu cifre, câtŭ și cu litere acuratŭ și precisŭ. Ofertele trebuescŭ se aibă iscălitura proprie a oferentului. Ofertele au se mai conțină și declarațiunea oferentului, că cunósce condițiunile generale și cele speciale de ziditŭ și se supune lorŭ necondiționatŭ.

Condițiunile detaliate, precum și planurile și devisele, se potŭ vedé până în ḑiua, când espiră terminulŭ de ofertă, în cancelaria comunei parochiale române gr. or. din cetatea Brașovului, în Tergulŭ-Grâului Nr. 5, etagiulŭ al II-lea, în tótă ḑiua în órele dela 11—1 din ḑi și dela 3—5 după amédĭ.

B r a ș o v ŭ, 20 Ianuarie (1 Februarie) 1895.

Comitetulŭ parochialŭ românŭ gr. or. din Cetatea Brașovului:

Bart. Baiulescŭ, președinte. 615,2—3 **Lazar Nastasi,** notarŭ.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.